

Молода Україна

журнал українського демократичного молоді

РІК ВИДАННЯ XXVI.

КВІТЕНЬ — 1976 — APRIL

Ч. 244

НАШІ ПРЕДСТАВНИЦТВА:

В Канаді:

B. Yaremchenko,
28 Frontenac Rd.
London, Ontario

Leo Lupul
130 Pilkington St.
Thorold, Ont. L2V 1B4

Victor Zwetkow
6465 — 43 Ave., Apt. 1
Montreal 410, Que.

V. T. Boyko
3688 Parkview St.
Penticton, B.C.
V2A 6H1

В США:

Головний представник
Alex Poszewanyk
5240 N. Le Claire Ave.
Chicago, Ill. 60630

Iw. Ivahnenko,
72 Feather Bed Ln.
Hopewell, N. J., 08525

L. Jemetz,
2941 Amboy Road,
Warners, N. Y., 13164

W. Ponomarenko,
5802 Vandalia Ave. S. W.
Cleveland, Ohio, 44144

у Зах. Німеччині:

Mychajlo Ihnatenko,
2. Hamburg — Wandsbek,
Lesserstr. — 225
West Germany

В Англії:

A. Bondarenko,
78 Kensington Park Rd.,
London W. 11, — England

В Австралії:

S. Krywolap,
Box 1586 M,
G. P. O. Adelaide,
S. Australia.

МОЛОДА УКРАЇНА

MOLODA UKRAINA

Видає Центральний Комітет
Об'єднання Демократичної
Української Молоді

Голова ЦК: Ю. КРИВОЛАП

Редакція.

Адреса ЦК ОДУМ-у:

O. D. U. M.

221 Edridge Way
Catonsville, Md. 21228, U.S.A.

A Ukrainian Monthly Magazine.
Published by the Central Committee
of the Ukrainian Democratic Youth
Association.

In USA — Association of American
Youth of Ukrainian Descent.

President: G. KRYWOLAP

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ:

Річна передплата — 12 чисел

у С.Ш.А., у Канаді і в Україні ----- 6.00 доларів
Ціна одного примірника: 60 центів

в Австралії ----- 4.00 дол. (австрал.)
Ціна одного примірника: 40 центів

в Англії і Німеччині ----- 4.00 дол. (америк.)
Ціна одного примірника: 40 центів (америк.)

в усіх інших країнах Європи ----- 3.00 дол. (америк.)
Ціна одного примірника: 30 центів (америк.)

в усіх країнах Південної Америки ----- 2.50 дол. (америк.)
Ціна одного примірника: 25 центів (америк.)

Зазначене число після прізвища передплатника означає останнє число журнала, за яке заплачено передплату.

За зміну адреси просимо присилати поштові значки або інтернаціональні купони (International coupons) на суму 25 канадських центів.

Редакція не приймає матеріалів без підпису автора і застерігає за собою право скорочувати статті і правити мову; рукописів не повертає.

Статті підписані прізвищем або ініціалами автора не завжди відповідають поглядам редакції.

Листування з редакцією та адміністрацією просимо слати:

MOLODA UKRAINA,
Box 40, Postal Station "M", Toronto, Ontario, Canada, M6S 4T2

В ЦЮМУ ЧИСЛІ ЧИТАЙТЕ: М. Ситник, Б. Бора, В. Фольварочний,
П. Косенко, О. Лятуринська — Поезії. М. Овчаренко — До питання
походження світу. Ю. Нагорний — Урвалася пісня. Ю. Яновський —
Дитинство. М. Мороз — Хто б мав стати в обороні переслідуваніх?
З одумівського життя. Ю. Китастий — Казка. Різне.

На обкладинці: Українські народні мотиви. Малюнок Люби Панченко.
"Україна" 1968

Михайло СИТНИК

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Розквітлий день прийма святе причастя
Із чаши сонця, з Божої руки.
І від такого райдужного щастя
Нам видається шлях тяжкий легким.

Підсніжники і котики вербові,
І близька кори сочних берез.
І радість в кожній думці, в кожнім слові:
Христос Воскрес! Воістину Воскрес!

Земля сьогодні ніби легше диші
І хмари розпливаються з небес.
І перші птахи будять ранню тишку:
Христос Воскрес! Воістину Воскрес!

У тюрмах, у лікарнях, на чужині —
Там, де печаль, — як дотик гострих лез —
Вже ніби й мук нечується, бо нині
Христос Воскрес! Воістину Воскрес!

Христосуюсь із недругом і другом,
Мий гнів сьогодні непомітно щез,
І радість, хоч на день, змінила тугу.
Лише на День, в який Христос Воскрес!

ВЕЛИКОДНІЙ СПОМИН

Пригадується: київська каплиця
І писанки й барвінок на гробках,
Як гнізда сидирають на дзвіниці
І папороті цвіт вночі шукав.

Пригадується: перший цвіт кохання, —
Шо пах бузком у голубім маю,
І матері журливі нарікання
За легковажну молодість мою.

А потім комсомол нудний, наука
І перші непідроблені вірші,
Як серце узяли моє у руки
Непрохані й чужі "товариши".

...Пройшли літа. І я іду сьогодні
На чужині, не таючись, у храм.
А все ж цей день — величний, Великодній. —
Для мене не такий святий, як там. —

Як там, у Києві, в старій каплиці.
Де вірив я у здійснення чудес...
Лише надія тут, як дика птиця.
У серці б'ється, бо ж — Христос Воскрес!

1947

Із збірки "Цвіт папороті"

Б. БОРА

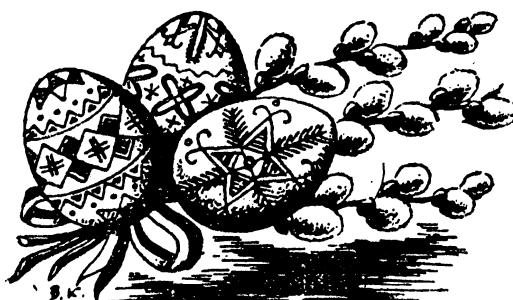
B E C H A

Весніє. Тепло. Довші й довші дні
Із кожним днем синіше небо.
Шумлять вітри надійно, березнево.
Летять назустріч голубій весні.

Вона іде — в намисті і стрічках.
Розспівана, весела, барвінкова,
Їй квіти стелить килимом діброва.
Хвалу співають води у річках.

Христос Воскрес! — вже носиться в повітрі.
Повісмо сонця мерехтить на вітрі.
В пухнастих котиках бринять гілки.

Зі стріх вода перлисто капле-капле.
За журавлями линуть гагілки.
В садах пісні зозуля клепле й клепле.

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

З великим святом Воскресіння Христового вітаємо всіх одумівців, наших
прихильників, співробітників, передплатників та українців в Україні і поза нею
сущих.

ЦК ОДУМ-у
Редакція і адміністрація "М. У."

Митр. М. ОВЧАРЕНКО

ДО ПИТАННЯ ПОХОДЖЕННЯ СВІТУ

Треба розрізняти два питання: 1) Питання походження *всього Всесвіту*, і 2) Питання походження *відомого нам* матеріального світу.

Про походження *всього Всесвіту* наука *нічого* не може сказати, бо, по-перше, невідомо який він: конечний чи безконечний (до цього ще, — безконечність *ніхто* не може ні уявити, ні зрозуміти); по-друге — невідомо чи існує ще щось поза межами відомого світу; по-третє — є наукові припущення, що Всесвіт — багатовимірний і просторово і часово, чого людина абсолютно не в силі зрозуміти!)

Тому питання про походження *всього Всесвіту* не є науковим питанням.

Коли матеріалісти говорять, що Всесвіт просторово безконечний і вічний, і що в ньому існує безконечна кількість матерії — то це *виключно віра* матеріалістів, бо для такого твердження нема ніяких підстав. Спертися на науку вони не можуть, бо наука ясно говорить: *не знаю*.

Ні наука (розум), ні відчуття не дають ніяких підстав для віри матеріалістів, так що їхня віра — СЛІПА ВІРА.

Християнство навчає, що *весь Всесвіт* (незалежно від того чи конечний він, чи безконечний, бо це не є аж таке важливе для християнства) має початок — створений Богом з "ніщо". Для своєї віри християни мають підстави у відчуттях і в розумі. Віруючий "серцем" відчуває, сприймає, бачить Бога (Мат. 5, 8), а розум, бачачи надзвичайну розумність в світі (Рим. 1, 19-20; Псал. 103 (104), 24), що виявляється в певних властивостях матеріальних об'єктів, в симетрії, красі, доцільноті і спрямованості *всього* — зміцнює віру в Бога, робить її свідомою.

Ta й сучасна наука вже говорить, що для виникнення матеріального світу з усіма його законами досить безконечності і "ніщо". Навіть матеріаліст, і то не рядовий, а що має найвищий науковий ступінь — академік Г. І. Наан пише: "Можлива така космологічна схема, в якій *Всесвіт* не тільки логічно, але й фізично виникає з ніщо, при тому при суворому додержанні всіх законів збереження. Ніщо (вакуум) виступає як основна субстанція, первооснова буття."²⁾

Так що християни мають підстави для віри в Безконечного Бога, Який з ніщо створив світ.

(В статті ми будемо посилатися на матеріалістичні джерела, від яких ніяк не можна сподіватися, що вони щось навмисно напишуть на користь релігії. Ці джерела даємо в кінці статті).

Наука може досліджувати і висловлювати ті чи інші припущення тільки про *відомий нам* матеріальний світ.

На питання: Відкіля він взявся? — наука відповідає: *не знаємо*.

Наука говорить, що відомий нам матеріальний світ складається з таких об'єктів: галактик, зірок, планет, астероїдів, комет, туманностей, газових і пилових хмар. Є ще квазари, про які наука поки що нічого певного не може сказати, хоча припускає, що це є та матерія, з якої утворюються галактики.

Галактика — це, так би мовити, острів у всесвіті, який складається з мільйонів чи мільярдів зірок.

Ми знаходимося в Галактиці, яку називають "Молочна Дорога".

Метагалактика — це всі відомі нам галактики (разом), тобто у весь відомий нам матеріальний світ.

(В науці прийнято слово "галактика" писати з малої літери, а коли мова йде про *нашу Галактику* — то з великої).

Метагалактику вивчає наука астрономія.

За останні десятиліття астрономія сильно змінилася і розрослася. Коли ще так недавно була тільки оптична астрономія, то тепер є ще радіоастрономія, рентгенова астрономія, гама-квантована астрономія, нейтрінна астрономія і вже помічається нова — гравітаційна астрономія.

Академік В. Гінзбург пише: "За 50 років, тільки за 50 років, космологія (наука про всесвіт, прим. М. О.) проробила шлях, який наші попередники не могли собі навіть уявити. Радіо і рентгенова астрономія, радіо-галактики, реліктове (що залишилося з глибокої давнини. Прим. М. О.) теплове випромінювання і, головне, поширення всесвіту, його нестационарність — хто думав про це 50 років тому?"³⁾

Матеріаліст академік астроном В. А. Амбарцумян пише: "В астрономії відбувається революція".⁴⁾ Потрібні нові ідеї, бо те, що астрономія взнала, не можна вмістити в існуючі теорії.⁵⁾

Які розміри відомого нам світу?

Науково не доведено чи конечний, чи безконечний наш всесвіт.⁶⁾

Щодо *відомого нам* всесвіту, то радіус його в нашу епоху наближено дорівнюється 10^{28} см. (відкіля об'єм — порядку 10^{85} см³). Вся маса речовини відомого нам всесвіту дорівнює наближено $2 \cdot 10^{56}$ грамів. (Недавно виявлено ще, так звана "приховані маси", якої разів в десять більше відомої нам. Це досліджується).⁷⁾ Маса нашої Галактики (Молочної Дороги) дорівнює наближенням 10^{11} масам Сонця (тобто в сто мільярдів разів більше маси Сонця). У всесвіті, можливо, знаходитьться 10^{12} (тисяча мільярдів галактик).⁶⁾

Без сумніву, всі ці числа наближені, але вони дають хоч деяке уявлення про надзвичайно великий розмір відомого нам всесвіту.

Науково встановлено, що наш всесвіт поширяється. За розрахунками вчених поширення почалося десять мільярдів років тому (а може дещо більше). Тоді вся матерія нашого всесвіту була скучена, науково говорячи, в математичній точці.⁸⁾ (Математична точка не має ні довжини, ні ширини, ні товщини: розмір її — нуль, ніщо).

З невідомої для науки причини стався "вибух" цієї праматерії: матерія почала поширюватися, утворюючи атоми, зірки, галактики. Це поширення продовжується і тепер. Чим далі від нас галактики, тим з більшою швидкістю віддаляються від нас. В середині ж галактик поширення нема. Це подібно тому, як буває при поширенні газу: молекули віддаляються одна від одної, але в середині молекул — в атомах, з яких складена молекула, поширення нема.

Поширення всесвіту — "розбігання" галактик можна пояснити тільки якимсь надзвичайно великим вибухом.⁹⁾

Припускають, що під час "великого вибуху" не вся праматерія вибухла, а "скалки", що не вибухли тоді, вибухали пізніше, вибухають і тепер, утворюючи галактики. Припускають, що квазарі й є ті "скалки" праматерії.

Ще 20 років тому астрономи вважали, що нові зорі утворюються в наслідок згущення міжзорянного газу. Був прийнятий такий кругообіг матерії: зірки розсіюють свою речовину; розсіяна речовина збирається в космічні хмари; хмари згущуються в зірки; зірки знову розсіюють речовину і т. д.

Але від цього довелося відмовитися.¹⁰⁾ Тепер в науці панує теорія "першого вибуху" понадцільної матерії, який і утворює зірки.

В зв'язку з понадцільним станом матерії в науці стали багато говорити про гравітаційний колапс (чорні дірки).

Що це таке?

Коли матерія стискується, то збільшуються гравітаційні сили (сили тяжіння). При дуже сильному стисненні гравітаційні сили робляться такі великі, що не випускають на зовні не тільки речовини, але й ніякого випромінювання, в тому числі й світлового. Матеріальний об'єкт робиться невидимим, чому й називається "чорною дірою". В себе вбирає, а з себе нічого не випускає. Це й є стан колапсу.

Коли ж починається "розколапсування" (з невідомої для науки причини), то в першу чергу вилітають фотони, тобто з'являється світло.

Щоб мати конкретне уявлення, як велике повинно бути стиснення, наведемо такий приклад: наше Сонце має радіус 430.000 миль. Коли б його стиснути так, щоб радіус його дорівнювався 275 ярдів (ярдів, не миль!), то воно буде в стані гравітаційного колапсу.

Уесь відомий нам матеріальний світ десять мільярдів років тому (а може дещо більше) був в стані гравітаційного колапсу.¹¹⁾ З нього не ви-

літав ні один промінь; світла не було. Після "вибуху" перше вилетіло проміння світла, а потім почали утворюватися зорі й інші небесні тіла.

Знаменно; цим стверджується біблійне оповідання, що світло з'явилося раніше світил. Весь час вважалося неможливим з'явлення світла раніше світил. У атеїстів це був один з найсильніших аргументів "антинавуковості" Біблії. Тепер замовкли з цим аргументом. Без сумніву, не можна вважати, що було саме так, як говорить сучасна наука. Можливо, було якось інакше. Але для нас це значення не має. Для нас важливе одне — що це можливе. А де є наукова можливість, там не може бути антинавукового.

Ще цікава річ: Науково встановлено, що наш всесвіт ввесь час поповнюється матерією. Звідкіля вона береться?

Точної наукової відповіді нема, а є тільки припущення вчених.

Так, одні вчені вважають, що джерелом "нової" матерії є розколапсування матеріальних об'єктів ("скалок" праматерії).

Дехто думає, що матерія "тече" до нас з інших всесвітів.

Ще інші вчені говорять про творення матерії з "нічого".¹²⁾ (Якщо це дійсно так, то суперечити християнству воно не буде, бо Христос сказав: "Отець Мій працює аж досі, — працюю і Я" — Ів. 5, 17).

Багато матеріалістів, лякаючись слова "ніщо", замість нього вживають слово "вакуум". Вони говорять, що вакуум — це особливий стан матерії (хоч там нема, як вони самі говорять, ні речовини, ні руху, ні часу, ні простору. Але це ж суперечить матеріалістичній же науці про всюдиущість матерії з її вічним рухом). Дехто з них говорить, що з вакууму взагалі виникають всі види речовини.¹³⁾

З приводу "вакуума" найкраще сказав матеріаліст проф. Я. Смородинський: "Що таке вакуум сучасної фізики? З чого він складається? На цьому місці, мабуть, ліпше всього покористуватися правом не відповідати на всі питання і чесно сказати: Не знаю."¹⁴⁾

Є й таке припущення: основою матеріального світу є не матерія, а комплекс Простір-Час, який породжує матерію.¹⁵⁾

Ми знаємо, як розлітаються скалки після вибуху. А от у всесвіті після вибуху спостерігається порядок, система. Це ми бачимо в тому, що, як пише навіть матеріалістичний журнал, "зірки розташовані на небі не безладно, не хаотично, а цілком закономірно."¹⁶⁾

Академік Е. К. Харадзе в щорічнику "Наука и человечество", Москва 1970, на стор. 287-305, наводячи конкретні факти, підкреслює, що в зірковому світі спостерігається "струнка єдина система" (стор. 287).

Порядок, система — це можливе тільки для Розуму — Бога.

Досліджуючи нашу Галактику, вчені дивуються: чому вона давним-давно не розвалилася?¹⁷⁾

Це можливо пояснити тільки дією Надматеріальної Розумної Сили — Бога.

Доктор фіз.-мат. наук. проф. Н. Козирьов (матеріаліст) пише: "Є в природі таємниці, на порозі яких зупиняється в здивуванні не перше покоління вчених. Ось і я, багато років вивчаючи космічні тіла, не перестаю дивуватися: як збереглись, вижили, ці згустки матерії в світі, де постійно збільшується ентропія, хаос... Матерія повинна давно розподілиться по всесвіту рівномірно — часу для цього в світі, що існує вічно, цілком "достатньо". Зовсім незрозуміло, чому існує сам всесвіт, що складається зі згустків матерії, силових полів і порівняно порожнього простору... Що ж перешкоджає перетворенню світу в нудну, однотонну пустиню? На жаль, наука не дає відповіді, і ми, тяжко переживаємо її безсиля в основному питанні космогонії. Справа зовсім не в тому, що знання відносні (особливість, яка притаманна кожній науці). Причина в іншому — в глибокій невідповідності точних наук реальній дійсності."¹⁸⁾

Відомий американський фізик Ф. Дайсон пише, що чим більше вивчається Всесвіт, тим все більше дивною стає сталість Всесвіту. Як би не було певних "затримок" (як каже Дайсон) космічного порядку, то наш Всесвіт енергично вже виродився б. Ці "затримки" здаються випадковими, але тільки завдяки ним існує Всесвіт в теперішньому вигляді та життя. Кожні 100 мільйонів років Землі загрожував би гравітаційний колапс. Дайсон перераховує ці "затримки" і пише, "Наші далекі предки були б спалені і поховані у всесвітньому колапсі." Далі він пише: "Людству дуже пощастило з різними енергетичними запасами". Особливо цікаве його висловлювання, яке навмисно підкреслюємо: "Природа виявила себе пристильнишою до нас, ніж ми мали право чекати. Коли ми кинемо зір на Всесвіт і пеперахцемо ті явища фізики та астрономії, які сприяли нам, може здастися, що ПРИРОДА в ляжкомі змислі знала, що ми повинні будемо з'явитися."¹⁹⁾

Хіба це можливе для сліпої, нерозумної матерії?

Це можливе тільки для Всезнаючого Всемогутнього Розуму — Бога.

Сучасні наукові висновки привели багатьох вчених до віри в Бога, що примушена визнати і антирелігійна преса.²⁰⁾

Наукові висновки нашого часу тільки стверджують слова Св. Письма: "Які то численні діла Твої, Госполи, — Ти мудро вчинив їх усіх" (Псал. 103 (104), 24).

Коли дещо нам здається немудрим, то тільки тому, що ми не розуміємо його.

Атеїст д-р біолог. наук Н. Ф. Реймерс пише: "Людина тисячу разів має сумнів щодо мудрості в природі, а в тисячу перший дивується своєму недомисленню." І він же пише: "В природі нема нічого зайвого, але нема і нічого грубо недостатнього. Вона завжди має стільки, скільки треба — не більше, але й не менше."²¹⁾

Атеїстичний журнал пише, що спостерігається "відсутність хаосу в природі, стрункість світовбудови."²²⁾

УВАГА!

УВАГА!

Слухайте радіопередавання Української Православної Церкви (східня єпархія) в Торонто

"БЛАГОВІСНИК"

кожної суботи від 5:30 до 6:30 год. вечора
з радіостанції CHIN на хвилі 101-FM.

Ваші завваження, побажання і пожертви пере-
сильайте на адресу

Radioprogram "BLAHOVISNYK"

c/o St. Vladimir's Cathedral

404 Bathurst St.

Toronto, Ont. M5T 2S6. — Tel. 366-3224

Джерела:

¹⁾ А. М. Мостепаненко, М. В. Мостепаненко, "Четырехмерность пространства и времени", вид. Акад. Наук СССР, Москва, 1966, стор. 8, 10, 97, 160, 178, 184, 185.

²⁾ А. Ф. Аскин, "Проблема времени". Москва, 1966, стор. 99.

³⁾ "Бесконечность и Вселенная", вид. Наукової Ради при Акад. Наук СССР. Москва, 1969, стор. 24.

⁴⁾ "Наука и жизнь". Москва, 1968, ч. 3, стор. 56.

⁵⁾ "Наука и религия". Москва, 1968, ч. 12, стор. 26.

⁶⁾ "Неделя". Москва, 1970, ч. 16, стор. 8; "Наука и жизнь". Москва, 1971, стор. 27.

⁷⁾ "Наука и жизнь". Москва, 1968, ч. 1, стор. 48-57; ч. 2, стор. 48-57; ч. 3, стор. 50-56.

⁸⁾ "Наука и жизнь". Москва, 1975, ч. 2, стор. 23-25.

⁹⁾ "Наука и жизнь". Москва, 1968, ч. 2, стор. 48; "Техника — молодежи". Москва, 1967, ч. 4, стор. 11; "Наука и супільство". Київ, 1971, ч. 2, стор. 22; "Знання — Сила". Москва, 1971, ч. 2, стор. 16; "Нева", Ленінград, 1967, ч. 9 і 10, стор. 166-169.

¹⁰⁾ "Наука и религия". Москва, 1968, ч. 12, стор. 4-21.

¹¹⁾ "Наука и религия". Москва, 1968, ч. 12, стор. 12-13; "Будущее науки". Москва, 1971, стор. 57-59.

¹²⁾ "Наука и религия". Москва, 1970, ч. 4, стор. 53.

¹³⁾ "Наука и религия". Москва, 1970, ч. 8, стор. 9; "Наука и Человечество". Москва, 1970, стор. 320-321.

¹⁴⁾ "Наука и жизнь". Москва, 1968, ч. 12, стор. 15; "Знання — Сила". Москва, 1968, ч. 2, стор. 44.

¹⁵⁾ А. Ф. Аскин, "Проблема времени", Москва, 1966, стор. 57; "Знання — Сила". Москва, 1968, ч. 2, стор. 44.

¹⁶⁾ "Природа", вид. Акад. Наук СССР. Москва, 1964, ч. 11, стор. 94.

¹⁷⁾ "Знання — Сила". Москва, 1966, ч. 7, стор. 17-18.

¹⁸⁾ "Техника — молодежи". Москва, 1968, ч. 12, стор. 16.

¹⁹⁾ "Знання — Сила". Москва, 1972, ч. 6, стор. 26-29.

²⁰⁾ "Наука и религия". Москва, 1968, ч. 12, стор. 36.

²¹⁾ "Человек и природа". Москва, 1968, стор. 17-18, 20.

²²⁾ "Людина і світ". Київ, 1975, ч. 9, стор. 27.

Ю. НАГОРНИЙ

УРВАЛАСЯ ПІСНЯ

Не йнялось віри на вістку про смерть Миколи Понеділка. Навіть, хоч і знали, що він уже місяцями з важкою недугою бореться і, навіть стоячи над чорним отвором могили не вірилось, що несподівана пісня баштанного поета Миколи Понеділка так передчасно обірвалась...

Хто передбачить примхи богинь: Лахесії, Атропи, Клоти, які прядуть, сукають і втинають нитку людського віку? Одному вік прядуть до перевтоми, аж пальці вже без силі зсукати волоконня у цупку нитку і розклочиться вона сама по собі, а іншому вони такі скупі, що утнуть холдним лезом ножиць тугу ще, як тетива лука, життєву нить напівдорозі.

У суботу він ще скаржився на біль і плянувається вдатися до шпиталю, а у неділю, коли ніхто не відповідав на телефон і стурбовані друзі поїхали його провідати, то застали лише нерухоме тіло. Метка смерть випередила їх на довгі години.

В останню путь на цвинтар у Баунд Бруку проводила його велика українська громада. За труною самітника йшли сотки людей.

Хто були вони йому? Ким був він для них? Вони — це прототипи його творів. А він для них був збірною душою, сумлінням їхнім, мостом до мрії, спільнотою — до степової батьківщини.

Співає тужно хор, а згадки линуть у минуле, до молодих років, що молодими не були ніколи...

Повоєння, Німеччина в руйні, голоді, нужді. Советські людолови ганяються за неповоротцями з Наддніпрянських земель. Ті "підсовецькі", а серед них і Микола — це парії, пасинки долі. Закинула було вона його у болотяний Шляйзгайм.

Там вперше я зустрів Миколу, без журного жартівника, з розвітrenoю чуприною над веселими сіро-зеленими очима.

Уже тоді, він жив понад буденникою. Страхи репатріації — то десь далеко, паскарство — щось брудне, університетська лава — трата часу. Політика — занадто вже суха, вузька й партійницька.

Для нього все українське — рідне. Він жив лише у минулому й майбутньому — "тепер" занадто дріб'язкове.

Хоча це ж у його келійці зав'язалась місцева ланка новопосталої УРДП, але на намовки прилучитись, він лише доброзичливо й вибачливо посміхнувся: — Я безпартійний гетьманець.

Чи це був жарт, чи й навсправді. Але без сумніву він був закоханий в романтику минувшини.

Майбутнє бачив він на сцені. З групою ентузіастів творив драматичний гурток, який з великим успіхом ставив українські п'єси. Це, маєть, чи не найбезтурботніший період його жит-

тя. Він був захоплений у сцену, зокрема у піссенну сцену. Бо пісня була його душевною любов'ю. Його ество було судільним резонатором, що бреніло від кожної ноти. Обдаровані голосом люди були для нього істотами з неба, він їм і заздрив і обожнював їх, їхнього товариства шукав. Вони були неначе символами тієї співочої левадної України, яка стала змістом його духовного світу. Він часто повертається до того самого спогаду, мабуть з дитячих літ: "А вечорами — мрійно оповідав про рідне село Микола, — хлопці та дівчата як заспівають... як заспівають... а луна як покотиться по леваді... аж до сусіднього села. А в серці лоскотно, лоскотно... хочеться любити цілий світ: цей вечір, похилі верби, ставок, а понад усе той голос, що рветься до межехватливих зір... I хочеться, — продовжує він, — самому заспівати на повні груди (а мені слон на вухо наступив), отож як затягну... хоч у вербозозі тікай!"

Його душа — це співуча симфонія. Не маючи голосу вилити ці вібрації розспіваного серця, він шукає ласки у прихильніших до нього муз: Талії, Ютерпи, Мельпомени, Каліопи. Першою йому посміхнулася Мельпомена, і вже в 1948 році він ставить власну драму на тaborovій сцені. Так народжується драматург.

Та ще прихильніше його приголублює Талія — муз гумору; вона не залишає його ціле життя, стаючи його бронею у незгодах буднів, джерелом наснаги у хвилини виснаження, розрадою у важкі години. Він пише перші мініятюри, сценки, гуморески і пов'язується з театральними ансамблями В. Блавацького та І. Гірняка.

Коротке триріччя обривається виїздом за океан. Для когось іншого це була мрія, але не для М. Понеділка. Кожний кільометр віддалення від рідних полів лягав важким каменем на стужене за своїм народом серце. Боротьба за шматок хліба в нових незнайомих обставинах американського життя кладе важкий відбиток на характері молодого Понеділка. Він працює в книгарні "Сурма", вечорами віддаючись своїй улюбленій творчості. Він намагається вибитись на сцену. Але злиденна, зголодніла на матеріальне забезпечення емігрантська українська маса залишається апатичною до новозаснованого молодого театрального ансамблю. З сумом Микола мусів попрощатись з Мельпоменою. Та вроджений оптимізм не дозволяв довго сумувати: немає живої сцени, живого глядача, він шукатиме доріг до черствіючих душ з ласкою Талії, на газетній сцені.

Спостерігаючи безупинний вир приспішеного американського життя, подвійні "шифти" ділівських трударів, він переконується, що потрібні твори нового стилю, твори рекламно-сконденсовані, короткі, але цілкі, як постріл, бо після дво-

надцятигодинної праці привернути увагу читача більше, як на декілька хвилин, ледве чи пощасти. Цілий твір мусить вміститися в декілька-сот словах.

Виснажений фізично, морально принижений український трудар на дні соціальної драбини в новім оточенні, безязикий, упосліджений, зневажений потребує розради — веселого дотепу, гумору рідного слова.

І М. Понеділок творить серію коротких, газетно-фейлетонних гуморесок. Дехто відмовляє права гуморески на місце в поважній літературі, — це ж бо кльовнада газетницького жанру.

Але Понеділкові гуморески це не лише комічні ситуації, далебі ні. Його твори максимально компактні, сконденсовані, короткослівні, але в них пронесене ідейне скеровання. Це не лише твір ради розваги, розрахований не лише на дешевий ефект, розсмішити читача дотепною ситуацією. За сміхом у ньому ховається глибоке зволівання за долю своїх трагікомічних герой.

Фейлетон чи сатира самі по собі вимагають певної гротесковості, часто мало ймовірних ситуацій, карикатурою перенаголошених діалогів, але М. Понеділок умів стушувати цю гротесковість, умів зберегти у цілості малюнку щось глибоко реалістичне, переконливо земне і сучасно дотичне, — і одночасно універсальне в просторі і часі, що робить їх завжди актуальними. Ця універсальность і постійна актуальність відмежовує їх від фейлетонів на події побіжного дня, підносячи і цю його творчість у царину літератури, і одночасово робить їх легко читабельними, доступними широким, навіть малочитацьким колам.

Він уважає, що суть літератури і полягає у тому, щоб думки й ідеї подати в простій і цікавій формі, доступній найширшим колам суспільства.

Форма гуморески для М. Понеділка є лише засіб пробити панцер байдужості оточення, засіб дати цьому оточенню застрик думок. Його перо — це його зброя українського воїна за правду, за добро, за справжню людину в сірих буднях чужини-мачухи.

І в цьому непроминальна вартість його творів цього періоду. Але жанр фейлетоністичної мініатюри не задоволяє ширших задумів і прагнень автора. М. Понеділок повільно, але впевнено підноситься на вищий щабель своєї літературної творчості, період суспільної сатири.

Твір і надалі залишається компактним, з коліоритно-пружними ситуаціями, але автор не задовольняється дотепною шпилькою, примирливою посмішкою, його твори дістають метко скероване картаюче гостре вістря.

Звичайне, малопомітне він уміє виопуклити двома-трьома рисками. Подібно як карикатурист, він майстер випнути найістотніше, щоб через мале передати велике, немов у зупиненому кадрі схопити найхарактерніше, не компромісуючи подібністю. Ці твори не лише будять емоції, вони заставляють думати.

Ще починаючи, як драматург, М. Понеділок добре засвоїв техніку діалогу і це стає йому у великий пригоді, роблячи навіть найкомпактніші твори легко зрозумілими й читабельними. Його герої не потребують опису, читач їх образно бачить неначе на сцені через їхню мову.

Мова кожного типу його окремо питомо-власна, неначе відзеркалення його душі. Ось мало-освічена селянка мати "що рогачів лише пильнує" вміє побачити внутрішній зміст картини через очі портрету, що "зриму журу зроняють" — мовою її серця, а її син "з інститутською освітою" і "на мистецтві визнається" дає іншу "фахову" оцінку: "Дівчина чортище апетитна. Красива, трасця її в бік..." (Оsvічений синок).

Але М. Понеділок не горить "святою люттю" до об'єктів своєї сатири, він залишається вирозумілим до людських вад, до їхніх недоліків. У "Дипломаті", що перегукується з чехівським "Хамелеоном", він бачить важкі вади хвалька, який видає себе за велике цабе, але автор, навіть, не картає його за це, він радше співчуває йому, як співчуває лікар хворому. І тяжко розібратись з кого він кpitъ більше — з службовців чи з хвалька.

Він страждає за ці людські вади, він хотів би їх вилікувати, вимести хамство з їхніх дрібних міщанських душ. Він розуміє, що це не органічна їхня вада, а лише намул чужого оточення, ота "живоїд", що переточує все святе". І він, для якого краса української рідної мови святая святих, знову таки не здіймає меча, навіть коли спостерігає, як безбожно калічать її "супер-професори, що джеркотять десятками чужих мов, а свою кривдять-гудять". Він не підносить вогняного меча, ба, навіть не ремствує, лише тужнотужно вболіває за таке калічество (оповідання "На счиру згадку від Питра"). Коли вже дуже дощкуляють, як в оповіданні "Гріш надщерблений ціна", бо ж "сиплять перлами... перекидаються горе мішаниною" бо ж пікантну "тему по-російськи можна так розписати... а по-польські висловивись то жасть... де там нашій грубо селянській... не мова — ппик... бідненька, обмежена, тяжка," він готовий цих знавців гарапниками одшматати за "знецінення, зневажання рідного скарбумови ("Зневажений скарб"). Він картає, але робить це лагідно, та не тому, що він м'якотілий, а тому, що все це "наши люди". Оті, що могли б в інших обставинах стати ЛЮДЬМИ з великої літери, але в тенетах чужого матеріалістичного світу змарнувались. Він знає, що там десь, глибоко під намулом чужобридкого, в них ховається краще, чутливіше, шляхетне. Своєю сатирою він намагався здерти отої намул матеріалізму, що "засисає наче омут, вбиваючи в людині душу, любов до рідного, до краси, добра, любови, залишаючи в ній лише нижчі інстинкти печерного звіря."

Навіть в типах советських партизан українців чи українців у німецькій армії він бачить лише безталанних баштанних людей, на рятунок яких він шле ім українську дитину з важким роз'яттям. Устами цієї дитини він кличе до громадян-

ського миру, до любові: "поле, люди, байраки, видолинки, ріки, всі ви скидайте зло з себе! Це ж Корнелько до вас і ДЛЯ ВАС УСІХ НЕСЕ... ЛЮБОВ." — "Ти на кашкеті криваву зірку, а я обскубаного орла маю. Але наші серця ІНШИМ І СПІЛЬНИМ ЗНАКОМ ПОЗНАЧЕНІ..."

Нешастя він бачить у прірві, яку витворила цивілізація. Дитя степів і примарою зла для нього є місто з його колотнечою, гонитвою за заяломоженем доляром, з його мишурою сухозлотної "культури", облудних посмішок зрадливих душ, з хапугами, злодіями й брехунами на всіх щаблях.

"У місті все шкереберть, навіть у такій дрібниці, як килим, "який у селі не годиться кидати додолу — гріх, а тут у місті можна". Людину він бачить як жертву власної цивілізації: "ушелепкалась в залізно-цементову клітку міста". Тому не бачить він радощів у світлах кришталевих, грубих точених люстрах укилимлених достатках. Ці достатки для нього радше кайдани душі.

Вирвати людину з зачарованого кола мештуні існування, який не має часу на звичайнісінські людські крихти щастя, бо ж поспішає у порожнє "нікуди". Це і є метою його сатири. Він вихоплює наші збірні вади, проціджує їх, немов на цідилі і після вивертає перед нами у всій їх голій відразності. Він це робить через сміх так любовно, бо ж б'є він по рідному, дорогому, і тому ті смішинки стають слізними, які наше чергство оточення, на жаль, бачить навпаки, як СМИШНІ слізинки.

Матеріалізм згріз людську душу, і ось вже для "Палазі в серці місця немає". Кум не турбується стражданням жінки. Для нього, бачите, клопоти за шпиталь та лікаря болять. "Витягнули три цілих сотні" (долярів). "Це такий біль, хоч калавур кричи!" ("20 років пізніше").

І знову важко вгадати, чи автор картає кума, якому центове сонце засліпило чуйність до страждань хворої жінки, чи він картає матеріалістичність світу в якому захланні шпиталі та лікарі становуть давунами.

В іншому оповіданні діти не тужать по смерті батька, вони втішенні, що ця смерть їм обійшлась

лише в чотириста долярів ("Це додає охоти"). ЖИВОЇДЬ переточує усе святе. Все зло він бачить у цій чужій живоїді. Автор тішиться, коли зустрічає стареньку, якій грошевий живоїд "Скільки?" ще не вліз у душу (Скільки горя й радості).

Світить зимове сонце, рве пронизливий вітер, з рук священика на трону падає камінчик із рідних степів, слізами капає на трону рідна дніпровська вода, — хай часточка рідного полегшить тягар чужої землі... Як краплини воску скапують слова: "Незарадним він був у життю, може душі буде вільніше!" І справді, в житті він навмисне був кострубато-недотепний, незарада.

М. Понеділок — дитя степу, вирваний з рідної стихії він фізично відчував біль втрати дотику з рідним народом.

Час, кажуть, є найбільший лікар. Так, але час гоїть поверхові рани; глибокі невигойні рани він лише поглиблює. Залишаючи рідну стріху він не знав, що там залишив частину своєї душі.

"Земля моя материзна, квітчаста пахуча краса" — це пісня його серця, що мріє злитися з вічною збірною душою свого роду-народу.

Але не зважаючи на гостре почуття втрати батьківщини, на прикорості долі в особистому житті, М. Понеділок залишився життєлюбом з веселою усмішкою, дотепним дружнім жартом, іскристими смішинками в сіро-зелених очах. Самітній ціле життя він не тікав від життя — любив веселості, гарне приємне товариство, пісню, музику, танці. Ідеалізуючи жінку, він кохав саму любов. Страх знищити свій ідеал, "обманутися" не дозволяв наблизитися на людську відстань. Пройшовши півствіту, душою він жив зі своїм родом в половіючих полях придніпрів'я. Мостом "туди" були його ліричні твори останнього періоду.

Брак фізичного контакту зі своїм родом він переживає надто дошкульно. Він знову й знову повертається до образу матері, символу матері України: "Прикладіть руку до моого чола і... прийміть мене у хату..."

Але попри тяжку журу його твори не пессимістичні. В найстрашніших руйновищах автор бачить паростки нового кращого життя. Серед найгіршого зла він бачить проблиски добра. Тому усі ті Тихі й Тямущи у нього добрі люди — вони "свої люди". Зміст його життєвої філософії — всепрощаюча любов. Він бачить важкі вади баштанних людей, але він їх любить цією всепрощаючою любов'ю і співає гімн цій людині, вірячи в її відродження, в її ошляхетнення.

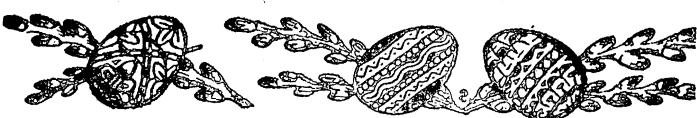
Носіями цих збірних чеснот стають діти: Корнелько, Грицько...

Склепились очі, згасла усмішка, замовкло слово... спочило тіло, уgomонилось серце... лише пісня бренить, та пісня, що була душою його душі. Для неї немає смерті, для неї немає перепон в часі, немає спину у просторі, вона летить у широкі рідні духмяні поля, щоб з'єднатись з великою душою свого прароду, своєї пранації, українськими баштанниками і жити вічно.

ПОДЯКА

Комітетові відзначення 25-ліття журналу "Молода Україна", його голові Раї Ліщині та паням з ТОП-у широ дякуємо за успішне проведення вечора.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ "М. У."

Юрій ЯНОВСЬКИЙ

ДИТИНСТВО

(Уривок)

...А перший грім, цей весняний будило, після якого земля розмерзається до краю, а дівчата біжать стрімголов умитися з криниці і втертися червоним поясом — на красу, а хлопці беруться за ріг хати й силкуються підняті — на силу, і тільки після першого грому вечеряють надворі, а не в хаті, о, перший грім весни!

На сорок святих, коли день порівняється з ніччю, у школу вчительці треба нести сорок бубликів, по хатах печуть пшеничині жайворонки із дзьобиком і крильцями, всі діти в школі ласують цими жайворонками, а в Данилка жайворонок із яшного тіста, і мати плакала, не маючи й жмені пшеничного борошна...

А на теплого Олексія сусіда виставляє з льюху бджіл на сонце і вони як не подуріють з радості, вилізе тобі таке кволе з колоди, обігріється на сонці й літає-літає, аж очі заболять на нього дивитися, і швидко цілі рої літають над пасікою, а сусіда кадить ладаном, і десь незабаром приходить дохресний тиждень, коли піст перед Великоднем ламається надвое, і кажуть старі люди, що чути буває хруст.

У хаті холодно і немає хліба, тільки перепічки та кислі буряки, мама поставили Данилка у куток і молять Богу: про��ають молитви, щоб Данилко їх повторював, а Данилко все прислухається, чи не хрусне ота середа — хрестці, коли піст ламається надвое, і хрусту щось не чути, і молитву вже скінчено, і Данилко тоді молиться сам із справжнім надхненням — тієї улюбленої молитви, що його навчав прадід Данило: "дай мені, Боже, картоплі, киселю й розум добрий".

У вербну неділю прадід приходив рано з церкви, й свяченою вербою зганяв Данилка з печі: "Верба хльос, бий до сліз! Верба б'є, не я б'ю. За тиждень Великден: будь великий як верба, а здоровий як вода, а багатий як земля!" І свячену вербу утіхають за ікону, це найлужчі ліки, коли дитина сохне і жовтіє та висихає. Тоді мати вербу туго варят, а воду зливають у ночви і при повному місяці купають малу Вустю...

А білій тиждень, коли білять хати, чепуряте подвір'я. От за такою роботою білій тиждень і кінчається, настає Великден, він пов'язується у Данила з матерними слізами, бо батько не вилазить із чужих хат і випиває з усіма, хто частує.

У хаті сиділа коло столу мати і сидів прадід, на столі біднє розговіння, суворо й урочисто подавала мати батькові свячений хліб, і п'яничка нарізав його хрестом і скибочками, як господар дому, і роздавав родині.

І Великден був у ясній ході весняних днів несправжнім святом, і краще було на Проводах,

коли все село збиралося на гробки поминати родичів, і з кожною могилою хрестосувалось та сідало над своїми і поминало. Чарка кружляла од старого до малого, "нехай спочивають, та нас дожидають", "щоб їм легко лежати і землю держати", і коли батько Ригор заводив про Страшний Суд — люди сходилися звідусіль, і шкандибали старці — "та подайте ж ви, матінко моя, подайте", і мама сиділа зажурено над бабиною могилою, "а до нас Страшний Суд наближається" — співав батько Ригор.

Прадід Данило випивав чарку і заїдав цибулею, "як прийде Страшний Суд до нас — треба помирати, і яке було багатство — треба покидати", і всі весни Данилкового дитинства складалися в одну, на рівному таврійському степу проходило його життя, обсяжність і простір землі запали в свідомість, як дитинство, і місяць травень, коли нарощає трава на сіно й на ліки, розквітав після Юріового дня.

Тоді святили царини, і золоті попи вимахували кадилами, а Данилко був у півчій, "як випадуть у травні три дощі добрих, то дадуть хліба на три роки", і святили криниці і колодязі, зело й воду, примічали коли зозуля закусє — щоб не на голе дерево, бо буде неврожай, цілющу для очей збиралі в пляшечку Юріеву росу, чередники й чабани постилися цього дня, щоб умолити самого Юрія, бо вовк уважається за його святу собаку й не зачепить тоді товару, і місяць травень надходив, і зацвітав щедро густий терен.

І ось Данилко з прадідом Донилом вийшли з села, попростували в степ, просто на південь, перед ними розступилася голуба далина, вирости на південному обрії, над далеким морем, прекучеряви хмарки, мов крайсвітній вишневий розкішний сад.

Прадід ішов і співав гайдамацької пісні про школяра, а Данилко брів, спостерігаючи, як неймовірно росли на небі білі вишневі дерева, аж перехилялися на цей бік, вітер і навітер дме там у височині, обриваючи біле галуззя розквітлих вишень.

Данилко заплющував очі перед таким височезним світом, голо такого старезного прадіда, що йде собі, підспівує старих пісень і повідає Данилкові казки і приказки, як зветься кожна трава і яка квітка на яку користь...

Отак ішли великий ленъ, побачили море, у рибальок підгодувалися, "немає хліба над нашим рибальським", а ви, гречкосії, гречку сісте, цей дід, мабуть, і той світ пішки пройшов, ба, який сухий та чорний, вип'ємо, діду, по чарці чи що, сам Миколай сьогодні по морю ходить, а ми, бач, берег облежуємо".

Прадід Данило пив чарку, сонце заходило не поспішаючи, морем пливла навантажена шхуна і тримала курс на захід — повз Джарилгацьку косу, острів Тендру, Кінбурнську косу й Очаків, пливучи на Збур'ївку, Голу Пристань, Кардашин чи Олешки, а може й у самий Херсон, Британі, Кахівку.

Прадід Данило розповідав рибалкам різну бувальщину та співав старовинних оковитих пісень, рибалки слухали, роззвивши роти, "такого діда й довбнею не доб'еш", і Данилко сам дивувався — отаким він прадіда ніколи не бачив, скільки сили ще було в його кістлявому тілі. Сутеніло над морем і на березі, хлюпіт хвиль і запах неосяжного вечірнього степу.

Рибалки купалися й запливали далеко в море, а прадід купався при березі...

І ранок був пізній, коли Данилко прокинувся, а прадід стояв, як і звечора, берег порожній — рибалки поїхали на лови, "ходімо, синку, — сказав прадід, — сьогодні Симона Зілота і копають цілющи трави, ходімо натхе серце пракорінь шукати, щоб тобі довго ще топтати грішну землю, а мені стати наодвіт."

Голос прадідів був урочистий і потойбічний, вони пішли од моря й заглибилися в степ, лощинками ще легка пара підносилася з трав, степовий великий птах ширяв попід небом, ні вітерця, ні мови, і ось ніби на найвище вийшли місце. Сонце пекло і розморювало, Данилко ніс повні руки трав і корінців і квітів, дажкорінь пах соцідким хлібом, "ось тобі, Данилку, і степовий турецький сльоз" — сказав прадід і нахилився до квітки, і раптом підломився в ногах і розкинув руки, мов обіймаючи землю, упав, мов тайну почувши, задерлася в траві біла борода, мутні очі блімнули на Данилка, "топчи землю синку", і прадід став неживий.

Тоді Данилко озирнувся невколо і вперше відчув себе самотнім і, мов вітер дмухнув його з місця, побіг безвісті під спечним сонцем степу, і відстань між прадідом і правнуком усе збільшувалась і збільшувалась, наче природа аж тепер схотіла відновити оту рівновагу поколінь.

ЗУСТРІЧ ОДУМІВЦІВ США Й КАНАДИ

відбудеться

В 1976 РОЦІ

3, 4 і 5 вересня

НА ОДУМІВСЬКІЙ ОСЕЛІ "УКРАЇНА"
біля міста Лондону в Онтаріо, Канада

Василь ФОЛЬВАРОЧНИЙ

ГУЦУЛЬСЬКІ ПИСАНКИ

1.

Гаряча червінь,
І чернь сандалова,
І зваблива
Спокійна жовть...
Бджолиний віск
Миски розжарює,
І писальце
Дзвенить мажорно.
Овал яйця.
Мов земна куля,
Навколо писальца
вигулькує.
Все, пересіяне
Віками,
На крашанці
Вляглося колами.

2.

Черешневий смуток,
Княгинькова радість,
На виду гуцулки —
Краплі поту градом.
Пріют в кожушині
На черені печі
Білі, нерозмаяні
Крашанки гарячі.
Пріют і очікують
Та й своєї долі.
То ж якими чарами
Долю ту наділять?

3.

Древо життя
Вироста з писанки
До сонця
Голосною піснею.
Десь із весняного
Сонця ягіння
Та й того дерева
Витік коріння.

4.

Ружі топчуть
Гостророгі олені,
Заглядають в прозорість
віконець.
І заграли копитця
На писанці
Голубих
Розгривастих коней.
Ой куди ж.
Розбиваючи камінь,
Та й несуться вони
Віками?

Петро КОСЕНКО

СПОГАДИ

Анатолію Галану присвячується

... Я тихо входжу в храм
Блаженних спогадів.

(Мих. Орест. Священної
ностальгії години).

Обранець муз, вина і грацій
Шановний друже Анатоль,
Ти знаєш сам: я не Гораций
І не Шевченко. Та дозволь
У їхнім храмі помолитись
І низько, низько поклонитись
Величній пам'яті святій
Тих, хто красу людського духа
Возніс в молитві неземній
Святого слова. Хто послуха,
Хто зрозуміє, як не ти
Химерну сповідь дилетанта
В літературі і житті?
Отож почнем:

Te Deum Sancta

Та ні, не так. Якось то раз
Приніс мій тато в дім букварик
І об'явив: — "Тепер у нас
Петро наш буде вже школярик."
Від того дня я і до нині
Дарунку кращого не мав,
Не мав я й іншої святині,
Якій би я життя віддав,
Як книзі. Де б я не бував
Вона за мною вслід спішила
І розважала, і учила,
І в люди кликала. Вона,
Мов фея ніжна й чарівна,
У світ премудрості носила
Мене на крилах-сторінках.
Було залізеш на лежанку
І зачарований до ранку
Просидиш з книжкою в руках...
А за вікном лютує хуга,
Лежанка тепла. Цвіркунець
Десь у кутку тріщить і слуха
І ледве блима каганець,
А я читаю. Часом мати
Або сестра вже на зорі
Мене сердито гонять спати,
Бо скоро в школу. Надворі
Уже світа. Напівхмільному
Мені від вражень не до сну
І цілий день, як в сні якому,
Я зачарований брожу.
А знову вечір — знов лежанка,
І знову книжка-чародій,
І знов фантазія-коханка,
І дитячий світ казкових мрій!

... Ось я штурмую океани,
Ось заворожую вітри,
Ось на рахунок раз, два, три
Спиняю грізні урагани!
Гай, гай... Давно минулі дні,
Давно минулі ночі милі,
Та як ви дорогі мені
Сьогодні на моєму схилі!
Благословені будьте й ви,
Мої фантазії-химери
За те, що стукаєте в двері
Моєї давньої весни!

О, люба весно, усміхнись
І розкажи нам, як колись
Хлоп'ям чорнявим сірооким
Я чаклуном був кривобоким
І шукав цілющу тринь-траву,
Як переміг царя Бову,
Як був корсаром "однооким"
І човнам на пострах одиноким
По морю синьому гуляв,
Як жанバルжанив-бідував,
Як землю обійшов навколо,
Як був в Китаї з Марком Поло,
Як з козаками брав Москву,
Як з Грантом разом патагонив,
Як нищив діку татарву,
Як з Геком Фіном плотогонив,
Як був в Капулівці на січі
І запроторений в Сибір,
Я утікав не раз, не двічі,
Як відвойовував ясир,
Як робінгудив, пінкертонив.
Як гуліверив, робінзонив,
Як раз з бароном-брехуном
На дишель я надів ведмедя
І за це всесильний цар Редедя
Гостив мене мідним вином,
Як в Каракумі з басмачами
Не раз на конях на прудких
Гарячих, диких і баских,
Рубався люто з москалями,
Як винаходив, будував
Як був на ти з Дерсу Узала,
Як на галерах веславав,
Як був невільником в Марсала!

Де тільки я не побував
Морозно-білими ночами,
Яких чудес я не спіткав,
Я на Цейлоні чай збирав,
В Уганду іздив на сафарі,
У дружбі з любими книжками!
Я з бедуїнами в Сахарі
В страшні самуми мандрував.
Я був з Маклаєм на Гвіней,
Брав воду з Куком у Сіднеї,
Із Бляєм в Гайті ходив,
Коло Піткайнра з Християном
Бентежний Бонті затопив.
Я в час негоди переплив
Страшну протоку з Магеланом,
Я бачив, як в Москві стрільцям
Цар навіженний роги правив.
Як цар Голштинський трон прогавив

I все гвардійцям-молодцям
Віддав — і жінку цокотуху,
I полюбовницю брехуху,
I ні за понюх тютюну
Нещасну голову дурну.
Я з генералом Вашингтоном
Стояв і мерзнув над Гудзоном,
З Боліваром Каракас брав,
Ляхів з Богданом осаждав,
Дивитись на страшну розправу
Ходив із Бульбою в Варшаву.

Ішли літа. Казковий світ
В туман небитя ховався
І переді мною інший світ
Вже в інших фарбах появлявся.
Міт романтичний. Раню юнь
Вже інші тіні хвилювали,
Вже інші мрії в далеч звали,
Вже душу охопив бурун.
Бурун неспокою. О, Боже,
Хто зрозуміє, хто поможе
Молитву створить мені,
Моїм юнацьким думам-мріям,
Моїм фантазіям-надіям
В ті неповторні юні дні!

Колись давно, ще хлопчиком
Було лежиш під осокором
І бачиш: небом неозорим
Пливуть хмарки. Якимсь човном
Пливеш і ти. Безмежна даль
Тебе і манить, і голубить,
І ніби десь далеко трубить
Якийсь божественний хорал!
А ти пливеш. Як дивний чар
Безкрайст неба й ніжність хмар
Тебе гойдають і леліють
Перед тобою тануть-мліють.
І ти розтав, ти просто зник,
Ти в простір неба воплотився
І, ніби в сяйві, Божий лик
Перед тобою із'явився.
І стане хороше тоді,
І хочеться усіх любити,
Сміятися, добро творити,
І помогати у біді.

Таким небесним виднокругом,
Дорадником і щирим другом
В мої шістьнадцять став "Кобзар".
І, як давно колись буквар,
Він освітив мої дороги,
І, за руку взявши юнака,
Повів в осяні чертоги
Познань і мудрості. Яка,
О, Боже мій, нелюдська сила
В його захована рядках!
На пожовтілих тих листках
Побачиш все: байрак, могила,
Старий Дніпро, гурт гайдамак,
Під тином плаче сиротина,
В слізах мандрує Катерина
І сповідається варнак.

Там козаки, а там татари,
Ляхи, жиди і москалі,
Там Божий мир, там люті чвари
І чари рідної землі!
О, Пресвятий! З твоєї волі
Ти нам апостола післав,
Чому ж ще й досі із неволі
Ти нам шляху не показав?!

Минали дні, літа спливали,
А я тривожний і чуткий
Вдивлявся в загадкові далі
І думав: де, в землі якій,
На дні якого океану
Шукать нам волю довгождану?

Так зачалась моя весна,
Бурунна, ніжна, чарівна.
Ще й досі звуками валторни
Дні давні юні неповторні
Мене чарують. Пушкін-бард
Сипнув на мене іскр мільйони
І, як бурхливий водоспад
Сухі затоплює затони,
Так цей божественний співець
Мою наповнив душу світлом
І від того часу в ній розквітло
Чуття до змучених сердець.
А потім (гарно і згадати!)
Шекспір якось вступив до хати
З його театром і красою
Його сонетів. Цілий вир
Нових понять про Божий мир
Мов гнаних бурею якою
Вірвався в душу й розламав,
Навік розкидав, розметав
Мій світ дитячий і незрілий.
І якось враз з усіх сторон
Мене взяли тоді в полон
Бокаччіо, наш Квітка милий,
Золя, Гюго. Толстой, Мольєр
Джордж Байрон, Мопасан, Міцкевіч,
Кнут Гамсун, Меріме, Гомер,
Нікітін, Беранже, Сенкевіч,
Джек Лондон, Грінченко, Гаршін,
Прас, Гоголь, Шіллер, Котляревський,
Тургенев, Лермонтон, Щедрін,
Чарльз Дікенс, Гете, Достоєвський,
Нечуй-Левицький, Лонгфелов,
Блок, Коцюбинський, Артемовський,
Карпенко-Карий, Мей, Крилов,
Гребінка, Щоголів, Грабовський,
Вовчок, Панько Куліш, Тарле,
Петрарка, Мирний, Помяловський,
Бальзак, Самійленко, Рабле,
Сервантес, Надсон, Мережковський,
Франко, Руданський, По, Лесков
І неіснуючий Прутков!

Простіть мені, великі тіні, —
Я спокій ваш потурбував.
Простіть та знайте: по краплині
Мої хвилини скороплинні
Я без остатку вам віддав!

Така мозаїка примхлива
На мене впала наче злива
І затопила береги
Моєї юності зненацька.
З тих пір життя моє юнацьке
Рікою повною снаги
Пливло, мов в край Шешерезади
І зворушило міріади
Думок, емоцій і питань,
Здогадок, сумнівів, бажань:
Хто ти? Що ти? Чи ти для діла
Прийшов на цей бурхливий світ?
Яка тебе прислала сила,
Який, кому даси відвіт?
А може?... Всякого бувало,
Всяк думалось... Та все пропало,
"Как дым, как утренний туман",
Високі серця поривання,
Альтруїстичні сни-бажання
Забрав життєвий ураган,
Та не забрав душі моєї.
Немов казкові орхідеї
Любов і шана в ній цвітуть
До тих, хто вибрав хресний путь
І ціною власної Голгофи
Красу небесну возвістив
Хорошим словом, хто навчив
Пізнати Бога. Ніжні строфи
Співців відвічної краси
Лунатимуть, як благовістя
У найтрагічніші часи
Мого убогого обійстя.

Молюся, Господи: Воззри
На труд сих страдників усердний,
Будь справедлив, будь милосердний
І чудо в небі сотвори:
Ти посади їх одесную

У сяйві сонця золотім
І дай їм славу неземну
У царстві вічному твоїм!
А нам твое благовоління
З твоєї ласки ниспошли, —
Хай словом роджене горіння
Трима нас гріших на землі!

Цінителю вина і грацій!
Отак без хитрих махінацій
Діла минулі я списав.
А щоб зручніше те все читалось
І купи якось то трималось
Я рим позичених додав,
Наставив ком, тире, двокрапок,
Апострофів і ріжних лапок,
Почистив трохи, охрестив
І в знак незмінної пошани
Тобі на спогад присвятів.
Завіса вічної Нірвани,
Не падай! Рано ще! Спинись!
А ти, Начертане, проснись
І почекай: Я річ тримаю!
натоль Васильович Галан,
За тебе чару підіймаю:
Живи на зло усіх Нірван!
А поки що читай любенько
Оді спаскуджені листки,
А, як набридне, то гарненько
Вживай тоді на цигарки.
Папір добрячий — що й казати
(Це я серйозно говорю!)
Лиш не накурюй, вийди з хати,
Ти знаєш сам — я не курю!

Травень-червень 1975
Рочестер, Н.І., США

КОМАНДА ВИХОВНИКІВ ЮНОГО ОДУМ-У
повідомляє, що

**ДЕСЯТИЙ ЮВІЛЕЙНИЙ
ТАБІР ВИХОВНИКІВ
ІМ. СИМОНА ПЕТЛЮРИ
відбудеться**

від 3-го до 17-го липня 1976 р.

на одумівській Оселі "УКРАЇНА",
Дорчестер, Онт., біля Лондону, Канада.

За інформаціями та аплікаціями звертатися
до 15-го червня місяця, ц.р., до місцевих філій
ОДУМ-у, ТОП-у або на адресу писаря Команди
Виховників, І. Павленка.

ODUM Counselors, c/o J. Fawlenko
27 Ventnor Drive
Edison, N.J. 08817, USA

**ІДЕОЛОГІЧНО-ПРОБЛЕМАТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ ОДУМ-У**

У суботу 23 листопада 1975 р. в Детройті,
США, після закінчення 23 З'їзду ОДУМ-у
США, відбулася Ідеологічно-Проблематична
Конференція ОДУМ-у. Заініціювала і провела її
Ідеологічно-проблематична комісія ЦК ОДУМ-у,
яку очолює тепер Олексій Коновал (Чікаго).
Ко-нференція пройшла дуже добре, в палких емо-
ційних виступах і дискусіях. Порушенні проблеми
зацікавили молодь, і яка виявила бажання думати
і розв'язувати їх самостійно. Багато уваги
було приділено питанням зустрічей з мистцями
з України і чи відвідувати одумівцям Україну.

На конференції розглянено ряд проблем, які
стосуються безпосередньо діяльності ОДУМ-у і
винесено конкретні пропозиції і побажання для
розгляду та затвердження наступному Всеоду-
мівському З'їздові СВ у 1976 р.

Увага! КЛІВЛЕНД, ПАРМА і ОКОЛИЦІ Увага!

ОБ'ЄДНАННЯ ДЕМОКРАТИЧНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ (ОДУМ)

та

ТОВАРИСТВО ОДУМІВСЬКИХ ПРИЯТЕЛІВ (ТОП)

з нагоди

ТРЕТЬОГО ВСЕОДУМІВСЬКОГО З'ЇЗДУ ОДУМ-У

В КЛІВЛЕНДІ, ОГАЙО

в л а ш т о в у ю т ь

БЕНКЕТ і ЗАБАВУ

в суботу 29-го травня 1976 року

у великій залі Української Католицької Церкви св. Йосафата
5720 Стейт Ровд в Пармі, Огайо

Під час бенкету і забави виступлять ОДУМівські мистецькі групи під керівництвом ГРИГОРІЯ і ПЕТРА КИТАСІХ, група "ЧЕРВОНА КАЛИНА" під керівництвом панни ВІРИ КОНДРАТЕНКО та ТРІО "ВОЛОШКИ".

Гратиме оркестра під керівництвом ПЕТРА ГУПАЛОВСЬКОГО.

— ДОБІРНИЙ і СМАЧНИЙ БУФЕТ —

Початок бенкету: 6:30 веч. — Початок забави: 9:00 веч.

Вступ на бенкет і забаву 10 долярів для дорослих, і 7 долярів для молоді й студентства. Вступ на саму забаву 5 долярів від дорослих і 3 доляри для молоді й студентства.

Ласкаво запрошуємо до участі все українське громадянство і молоді Клівленду, околиць та всіх гостей З'їзду.

КОМИТЕТ

Адреса ОДУМівського З'їзду:

HOSPITALITY MOTOR INN — CLEVELAND SOUTH
5300 ROCKSIDE ROAD

INDEPENDENCE, Ohio 44131

TEL. 216-254-0700

ХТО Б МАВ СТАТИ В ОБОРОНІ ПЕРЕСЛІДУВАНИХ В УКРАЇНІ

Виступ на ідеологічно-проблематичній конференції ОДУМ-у 23. XI. 1975 р.

Чому арештовують українців в Україні?

Що спонукує українців в Україні до акцій, за які їх арештовують і на довгі роки ув'язнюють?

Відповідь проста.

Трагічний стан сьогоднішнього українського культурного й національного життя в Україні: в наслідок довголітніх старань колись російської царської імперії, а тепер Радянського Союзу, з його переважно російськими урядовцями, зрушили фікувати український народ і вбити в його громадян почуття власної, української національності. Ці старання виявилися ще в минулому столітті в забороні вживання української мови й друку українського слова. А за часів радянської влади — в штучному голоді 33-го року, у масових виселеннях частини українського народу до Сибіру, в нещадній ліквідації української інтелігенції в 30-их роках, як уже згадано, в безоглядній русифікації цілого громадського життя в Україні.

Сьогодні свідомі українці на рідних землях стають в обороні прав українського народу. Одні чинять спротив русифікації в підпіллі — інші відкрито стають на захист прав свого народу й жертвують задля дального його існування найціннішим людським скарбом, своїм життям. Вони беруть на себе муки довголітніх тортур в тюрях, концентраційних таборах або в психіатричних лікарнях для того, щоб довести російському великороджавництву, що український народ не можна знищити. Яка була реакція на засуди в Україні?

Ми знаємо, що в Україні впродовж минулих 10-ти років чимало відважних українців протестували перед урядовими чинниками УРСР проти арештів і жорстоких засудів оборонців прав українського народу. Всім відомо, що чекає в Україні людину, яка виступає проти режиму: звільнення з праці, арешт, тортури, засуд, тюрма, концентраційний табір, або й психіатрична лікарня. Яка ж реакція українців у вільному світі була на події в Україні?

Хоч і був слабий відгук на першу хвилю арештів у 1965 році, як і на дальші події в минулому десятилітті, все таки реакція з часом зростала й доводила до чимраз гостріших виступів української громади. Минулі два роки показали нам, що українська громада, а передусім молодь, відчуває ще в собі той дух українського життя, як і обов'язок, не боючись жодних репресій, виступати тут на Заході, проти засудів і тортур в Україні: фактично проти заходів російської влади знищити українське культурне й національне життя.

Що спонукало українську громаду на Заході до таких акцій? Я поділю українську громаду на дві групи.

Перша — це та, що народилася на рідних землях, виросла там і вкорінилася в глибину свого народу. Переважно це політична еміграція, бо вона залишила рідну землю не через економічні причини, а через політичні — наступ ворога на існування всього українського. Отже, зрозуміло є відповідна реакція цієї частини української діаспори. Це ж бо та частина нашої громади, яка власними очима бачила знищання над українським народом російських урядовців або навіть брала активну участь у боротьбі за визволення свого народу.

Друга — це та, що складається з українців, які народились або росли на чужині серед неукраїнців і навчалися чужим мовам і культурі. Зв'язки їхні з українським народом тримало головно виховання в родині, яка сама перебувала серед широкого моря чужого світу.

На якій позиції стоїть така людина?

Чи не шукає вона в собі тієї правди про свою принадлежність до свого народу, до історичного минулого своїх предків, до їх шляхів життя?

Якщо так, то тоді зрозуміле зацікавлення її турботи української молоді про події в Україні. Але, що спонукує цю молодь ставати в обороні далеких братів в країні, з якою вона відчуває слабший або глибший зв'язок, але, яку вона, переважно, ще не бачила? Та що заохочує її жертвувати свій час, переривати свої студії чи витрачати свій гріш на акції, скеровані на події так далекі? Я сказав би, що ця молодь уважає себе частиною одного цілого, частиною українського народу й раз дізnavшись, що відбувається наступ на духовне існування його народу, вона відчуває наступ на своє власне існування й тоді приєднується до тих, які вже стали проти цього наступу. Сила духовного зв'язку з українським народом може нам пояснити, чому не вся українська молодь, чи не всі громадяни, які виросли на чужині, не включаються в оборонні акції. Слаба свідомість своєї принадлежності до українського народу, сьогоднішніх подій в Україні й необізнаність з життям в Україні, брак відчуття способу життя на рідних землях, напевно, є основними причинами, які ліпчають частину нашої громади ще поза нашими оборонними виступами.

Хто б мав ставати в обороні переслідуваних в Україні?

Відповіль може бути тільки одна — всі українці. В Україні й у вільному світі. Треба все ж таки мати на увазі, що довготривала русифікація й терор сталінської доби довели широкі кола в Україні до пасивності в справі переслідувань, а великі жертви, пов'язані з відкритими виступами в обороні переслідуваних, стримують

**КАНАДСЬКЕ
ТОВАРИСТВО ПОБОРЮВАННЯ РАКА**

По ближчі інформації
звертайтесь до Барбари Кілверт
тел. 923-7474

Більшість людей думає, що боротьба проти раку ведеться тільки в лабораторіях, університетах, дослідних інститутах. Вони думають, що фахівці через свої досліди раптом знайдуть спосіб, який поборе цю хворобу. Але справа не така проста.

Перемогу над раком мусять виграти звичайні люди — добровільні працівники, збирачі фондів. Кожний з нас може допомогти, щоб “тест у пробірці” був можливий. Добровільних працівників оцінюють на рівні з фахівцями, бо вони одні одних доповнюють і поповнюють.

Збірщик, який постукає до дверей вашого дому за пожертвою, під час річної кампанії Канадського Товариства Поборювання Раку, є тільки один з національної сітки 120.000 повних посвяти добровільців. Вони збирають фонди на досліди, на загальне усвідомлення населення та на обслуговування пацієнтів. Ціль цьогорічної збірки в Метрополітальному Торонто є \$2.200.000, на Онтаріо — \$6.500.000.

Добровільці також займаються різними іншими справами: дають інструкції пацієнтам про гоббі, роблять незліченне число обов'язків, річно іздають мільйони миль, возячи пацієнтів до медичних пунктів, відвідують шпиталі, завідують публічними роз'яснювальними програмами. Можна сміло сказати, що ми ще досі не мали так багато людей, які посвячують себе для перемоги над цією хворобою.

Ми закликаємо всіх канадців до боротьби проти раку. Зробіть це, дістаючи регулярно лікарський огляд, щоб охоронити своє здоров'я. Зробіть це, даючи щедру пожертву під час квітневої кампанії Канадського Товариства Поборювання Раку. Зробіть це, даючи свій найцінніший дар — ваші послуги як доброволець.

Багатьох від таких виступів. Отже, велика відповідальність перед українським народом, совість перед собою, вимагає від нас, українців, посилені заходів в обороні переслідуваних українців, проти наступу російських великороджавників з їхнім наміром викреслити український народ.

Яке ж має бути наше завдання?

1. Збудити якнайширші кола української громади поза кордонами України, інформуючи їх про справжні події в Україні й приєднати їх цим до тепер вже широкого руху українців на Заході в справі оборони переслідуваних в Україні.

2. Посилити наші старання інформувати ввесь світ про події в Україні й натискати на уряди нашого поселення, щоб вони домагалися зміни від Радянського Союзу.

Не забудьмо також, що наші оборонні заходи дають велику моральну підтримку борцям в Україні.

M. МОРОЗ

Увага!

Увага!

МОРСЬКИЙ РЕСПОРТ

“VILLA MARIA”

**209 E. Crocus Rd.
Wildwood Crest, N. J. 08260, USA
Tel. 1-609-522-9005**

Винаймаємо помешкання з 1—2—3 спальними, окремими кухнями і лазничками, а також окремі кімнати. Є спільна кухня, великі веранди, зелене подвір'я. Лише півтора бльохи до берега. Ціни помірковані. Усіх, хто хоче **спокійно** відпочити, набратись сили та оздоровитись морським купанням і вигрітись на гарячому піску ласкаво запрошуємо.

**Відкрито
для гостей від 15-го червня до 15-го вересня**

Як звичайно, більше вигод (за ту саму ціну) для тих, хто замовляє помешкання заздалегідь.

Пишіть або телефонуйте до **1-го червня**:

**Mrs. M. Hanina
5506 Rising Sun Ave.
Philadelphia, Pa. 19120, USA
Tel. GL 5-6841**

Від 1-го червня звертайтесь на вище подану адресу до Вайлдвуду.

ДО УВАГИ БАНДУРИСТІВ!

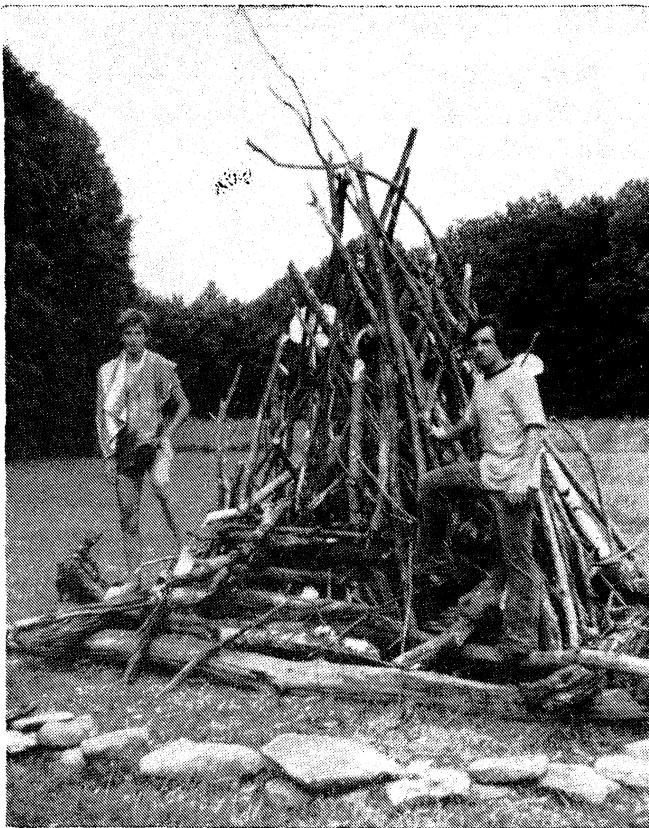
**Якщо ви потребуєте чехол на бандуру,
можете замовити його у нас.**

Висилайте розмір бандури і 25 дол. завдатку. Повна ціна чохла 40 дол. За два тижні ви дістанете його.

Маю також тверду протекцію для струн.

Замовлення присилати на адртсу:

**Mr. W. MURHA
17179 Woodbine
Detroit, Mich. 48219, USA
Tel. 1-313-533-7197**

Ватра готова! Іван Гулевич і Тарас Кохно.

Ніна Левченко та Зірка Зінченко впорядковують тризуб.

ЛІТНІЙ КОБЗАРСЬКИЙ ТАБІР 1975 РОКУ

Цей табір був найчисленніший за всі роки — аж 58 молодих бандуристів, хлопців та дівчат, з'їхалися в дніх 10-23 серпня на оселю ОДУМу в м. Аккорд, Н. Й. на двотижневий курс гри на бандурі. Цей, третій з черги, літній кобзарський табір під патронатом Української Капелі Бандуристів ім. Т. Шевченка пройшов цього року з величезним успіхом, завдяки добре підготованій програмі курсу та вдало підібраному складові інструкторів і асистентів. Головними керівниками курсу, крім присутнього на таборі маестра Григорія Трохимовича Китастого, були: інж. Петро Китастий, референт кадрів Капелі, та інж. П. Гурський, керівник молодечного ансамблю бандуристів ім. В. Симоненка в Фільдельфії (він же — найбільший промотор ідеї курсу та його організатор).

Комендантами табору були: першого тижня — інж. Петро Гурський, а другого тижня —

інж. Лідія Китаста. Бунчужними були Віра Коваленко з Детройту і Тарас Павловський з Сомерсет.

Бандуристів було розбито на такі групи: 1. Найстарша група ім. Данила Піки — 11 учасників, інструктор — Микола Дейчаківський. 2. Середня група ім. Зиновія Штокалка — 13 учасників, інструктор — Петро Китастий, асистент — Павло Гурський. 3. Молодша група ім. Гната Хоткевича — 23 учасники, інструктор — Віктор Китастий, асистенти: Наталка Павленко, Катя Малий, Тарас Павловський. 4. Початкуюча група ім. Остапа Вересая — 11 учасників, інструктори: Петро Гурський та Юрій Розгін.

Всі групи, включно з початківцями, встигли вивчити за два тижні таборування такі концертovі точки: "Пісня про Америку", муз. Гр. Китастого, "Запорізький марш" із старовинними кобзарськими варіаціями, "Вищий, вищий, моя кирпата", муз. Гр. Китастого, "Київський вальс" та "Взяв би я бандуру".

Старша та середня групи опанували також марш "Україна",

"Дозволь мені, мати", "Українська полечка" та познайомилися з "Нечасем" Хоткевича. Крім цього старша група мала в програмі кілька зразків репертуару Капелі ("Пісня-танок" та "Ой, гоп, ти-ни-ни") та провела кілька теоретичних занять з самим Григорієм Трохимовичем Китастим.

Управа Капелі Бандуристів ім. Т. Шевченка поздоровляє всіх учасників цього курсу та виносить сердечну подяку проводовій Об'єднання Демократичної Української Молоді та Управі оселі "Київ", керівників курсу бандуристів Петрові Китастому і всім тим, що спричинилися до успішного переведення табору. Спеціяльна подяка належить проводовій Українського Робітничого Союзу на чолі з паном Ів. Олексиним за зрозуміння та поміч у цій шляхетній справі.

За Управу Капелі:

П. Гончаренко, голова
А. Малкович, секретар

ПРО НАШІХ ЧЛЕНІВ

Філія Міннесоти

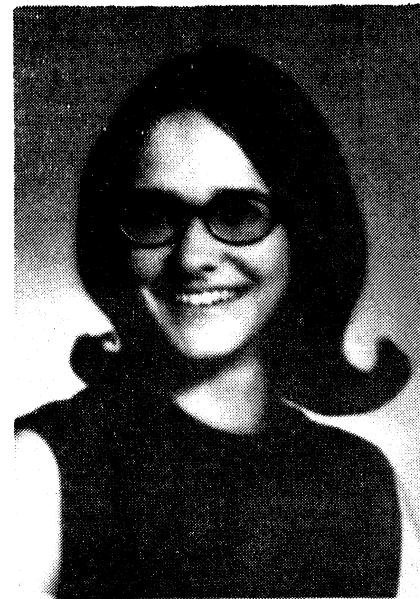
морську біологію в Міннесотському Університеті.

Галя є членом ОДУМ-у від 12-го року життя. Завжди була активна у філії, закінчила курс виховників Юного ОДУМ-у, кілька років підряд працювала виховником на таборі ОДУМ-у Міннесоти. У 1975 році була бунчужною табору. Крім цього, цілий рік працює з гуртком юних одувівців.

Галя — талановита бандуристка, член капелі бандуристів ОДУМ-у від перших днів її заснування і вчить молодших бандуристів гри на бандурі. Вона також член танцювальної групи ОДУМ-у та танцювального гуртка при парафії Св. Михаїла в Міннеаполісі.

Не так давно філія ОДУМ-у Міннесоти радо вітала свого давнього члена, Галю Вовк, що після тимчасового відходу для закінчення студій, повернулася до активної праці у філії. Галя закінчила Міннесотський Університет з дипломом бакалавра Антропології і російської мови. Тепер працює в слов'янському відділі Меккалестер Коледжу.

Галя походить з талановитої родини Вовків з Міннеаполісу (США). Вона — велика шану-

Галя Гайова

19 грудня минулого року відбулися Загальні Річні Збори філії ОДУМу Міннесоти, на яких головою філії на 1976 рік вибрано Галю Гайову, СВК.

Галя народилася в 1955 році в Буенос Айрес, Аргентина. Ще дволітньою дитиною разом з батьками переїхала до США. Родина Гайових поселилася в Міннеаполісі, Міннесота і зразу стала активною в житті української громади. Галя закінчила 8 класів української школи при парафії української православної церкви Св. Михаїла. В 1972 році закінчила середню школу, тепер студіює

вальниця української культури, яку наполегливо вивчає, плекає і навчає інших. Ще з дитинства навчилася грати на бандурі. Має незвичайний талант та уміння не тільки грати, але також компонувати, співати й інших вчити. Галя керує капелею бандуристів філії ОДУМ-у Міннесоти та багато помогає своєму батькові п. Володимирові в навчанні та виступах капелі Юних Бандуристів ОДУМ-у, що нараховує 16 членів. Крім цього, Галя також вчителює в українській парафіяльній школі св. Володимира й Ольги в Сейнт Пол.

РОДИННА ХРОНІКА

ВІДІЙШОВ У ВІЧНІСТЬ

У п'ятницю 2-го січня ц.р. на 74-му році життя улюкоївся в Бозі та відійшов у вічність Йосип Петрович Костюченко, залишивши в горі та смутку сина, невістку та внуків.

Покійний народився в с. Янівка на Житомирщині в заможній гospодарській родині та, переживши багато нелюдських знущань та репресій від большевицької влади за свою справедливість та відвvertий патріотизм і любов до свого народу, залишив свою по-

неволену Батьківщину і виїхав до далекої вільної Америки. Від 1944 року Йосип Петрович на еміграції не переставав працювати для добра нашого народу, як діяч в церковно-громадському житті та жертвою підтримував наші молодечі та культурно-освітні інституції.

Йосип Петрович Костюченко, як і на Україні, любив людей та при потребі підтримував їх своїми порадами, а частенько й матеріально допомогою. Про добродійність покійного промовляли його численні друзі, що на чолі з о. прот. М. Борисенком відпровадили його на наш православний цвинтар в Баунд Брук, США.

Параставас вечором 4-го січня та святу заупокійну літургію 5-го січня цр. відправив о. прот. Михаїло Борисенко з участю церковного хору п-ї В. Лівицької та диригентурою інж. П. П. Гурського.

Під час похоронного обіду, що його приготовили сестриці при храмі св. Андрія Первозванного в Баунд Брукі, як вічний вінок покійному переведено збірку на українську пресу, з якої по сорока одному долярові розподілено на "Українське Православне Слово", "Молоду Україну" та "Українські Вісти".

Хай земля ляже Тобі первом,
Дорогий Тату та Дідусю!

М. М.

МОЛОДЕ ПЕРО**“КАЗКА”**

Було колись у країні далекій, за морями глибокими, за горами високими, діялось таке:

Над великим озером стояло місто, чудове місто з позолоченими будинками, що аж до самих хмар спиналися, мов тії гори. Жили у тому місті тисячі й мільйони багатих, щасливих людей. Лиш в одній убогій хатині вселилося горе й недоля. Лиш в одному серці, загніздилася журба.

Жила в тій хатинці сім'я одного бідного старого чоловіка. Продавав він людям хліб і сіль на харч — тож і прозвали його люди Харченком.

Довгі роки трудився старий Харченко й жона його — тісто місили, хліб пекли. Але мало хто хотів хліб із сіллю їсти на обід, коли могли купити hamburger у McDonald's, і тяжко було старому жити-проживати, сім'ю годувати.

Єдине, тішило бідного Харченка — це його три сини. Чи пак, двоє із трьох. Старший — вродливий, як королівський син, стрункий, як стріла, чорнявий, кучерявий, ще й з вусиками. Середній — розумний, та винахідливий, все знає і на все відповідь має. А третій — горе батьківське — одумівець Олесем звався.

Старші два брати щасливі були — за одним дівчата ордою бігають, чи не жениться, за другим — науковці та підприємці. Лише третій, Олесь, нещасливий був, єдина нещаслива людина в цілому місті. Чому? А сталося це так:

Приснився Олесеві раз дивний сон. Сниться йому, що йде він покрученими стежками, темними ярами, аж раптом за ним щось як закричить, як загуде, як загарчити — “Х-х-х-хар--р-рченко!!!” В бідного Олеся серце фурк! — і в п'ятах опинилось. “Х-х-ха-ха-ха-харченко!!!” знов почувалася. Олесь закам'янів на місці, піт на лисині виступив від страху. “Х-х-хар--р-рченко!!!”

Обернувшись Олесь, дивиться, аж стойть посеред дороги якась потвора: очі спалахують, мов іскри-жаринки, з рота стріли-бліскавки летять і грім на всі боки розкочується. Махала ця потвора на бідного Олеся не двома, і не чотирьома, а восьмома кривими кігтястими лапами.

— Х-х-х-арченко! — знову ревнула вона. — наступного тижня у твоєму місті одумівська зустріч, а ти зробив стільки, як кіт наплакав, ледацього! Де готель? Де заля на бенкет? Думаєш, що спортивний майдан з неба тобі звалиться?

І знову, як заревло, загуло, аж все місто затремтіло, мов горобець на морозі.

Прокинувся Олесь, а серце все ще в п'ятах.

— Ой, Боже, — думає він, — це ж і справді за тиждень зустріч..., а я й забув. Ой горе, горе мені... Тож як не приготую добру зустріч, може й справді таке криволапе страховисько за мною поженеться! Ой, що ж мені, бідному робити?

Побрів Олесь сам не знає куди. Раптом чує, як щось шляхом гупотить — топ... топ... Дивиться

Олесь — а це лицар на коні, у золоченій броні, іде і каже Олесеві:

— Я Іван, Данилів син, Данильченко. Хто ти і яке маєш горе, що йдеш світ за-очі?

— Я Олесь, Харченко, а горе мое таке: наступного тижня зустріч ОДУМівська в моєму місті, а я ще нічого не зробив, не приготував. А як зустріч не буде готова, то те криволапе страховисько мене зловить і... і... і з'їсть! Поможи мені, Іване Данильченко, поможи мені й ОДУМові. Але лицар тільки: ТОП, ТОП, ТОП — і поїхав далі.

Знову побрів Олесь, куди очі дивляться. Голову похилив мало не до колін, ледве не плаче. Отак брів він, аж поки змучився і сів край шляху під ліщиною. Сидів-сидів, а по якійсь годині ліщина заговорила до нього.

— Я Ліщина, зелена, а як ти прозиваєшся і яке горе жене тебе у далекий світ?

— Називаюся я Олесь Харченко, а жене мене отака журба: наступного тижня у моєму місті має бути зустріч ОДУМівська, а я ще нічого не зробив, не злагодив. А як зустріч тая не буде готова криволапе страховисько мене зловить і... і... і з'їсть! Поможи, зелена Ліщино, скажи що мушу я тепер робити.

— Спробуй — прорекла Ліщина — показати потворі різні дерева, лекцію подати про смачні рослини, що їх можна їсти. Може те страховисько стане травоїдом, себто вегетаріанцем.

— Ні — хлипнув бідний Олесь — таки воно мене з'їсть! — І побрів далі.

Довго йшов Олесь і довго думав, аж нарешті згадав: люди кажуть, десь у темному лісі живе відьма — чарівниця, що знає усе. Хай вона скаже що йому робити.

І пішов хлопчина у темний ліс. Блукає день, блукає другий, аж на третій бачить: стойть перед лісом невеличка хатка на курячих лапках. Підходить до неї, боїться, аж тремтить. Нарешті зважився і зайдов.

— Хто ти, хлопче, як називаєшся, що за журбу маєш? — крякнула старезна поморщена баба.

— Я Олесь, Харченко, а журба моя така: наступного тижня зустріч ОДУМівська у моєму місті, а я ще нічого не зробив, не зладив. А як зустріч тая не буде готова — криволапе страховисько мене зловить і... і... і з'їсть! Поможи мені, мудрая бабусю, і скажи, що мушу я тепер робити.

— Велике в тебе, хлопче, горе, тяжко й помогти. Але спробую.

Думала відьма день, думала другий, а на третій каже:

— Довго я думала-гадала, довго міркувала. хлопче, і до такого додумалася: треба тобі таки приготувати зустріч.

— А як? — сполосився Олесь — таж зустріч має бути завтра, а готель не найнятий, залі на концерт немає, спортова площа з неба не звалиться! Як я можу підготувати за одну ніч добру зустріч? А як приготую погану зустріч, що людям не сподобається, то криволапе страховище мене з'їсть!

— А ти зроби так, — радить відьма — найми готель в одному кінці міста, залию в другому, спортивний майдан посередині, а до того влаштуй дефіляду десь якнайдалі за містом і намалюй мапу заплутану-заплутану, щоб ніхто не міг ці місця знайти.

— І це буде добра зустріч? — недовірливо запитав Олесь.

— Та де!.. Це буде погана зустріч! Але хто буде думати, що концерт нецікавий, що спортивні змагання неорганізовані, що оркестра грає лише два танці один за одним цілий вечір, що вечера несмачна, коли вони не встигнуть знайти одне місце, як вже треба поспішати шукати інше? Хто зможе з певністю сказати, що зустріч була погана, коли вони її навіть не знайшли?

Ви всі там були і знаєте, що Олесь так все ї зробив. А тепер скажіть, як закінчити казку: чи криволапе страховощє з'ість Олеся за таку зустріч, чи ні?

Юліян КИТАСТИЙ

ПРО СКРИПКУ

Про походження скрипки є багато припущень. На думку одних дослідників її попередником був древніндійський смичковий інструмент "раванастрон" — порожній циліндр із шовкової, один бік якого обтягнуто шкірою водяного полоза. Паличка з дірочками для кілочків, прикріплена до корпусу, правила за гриф і шийку. За переказами "раванастрон" винайшов цар Раваной за п'ять тисяч років до Різдва Христового. На ньому грали пандерони — мандрівні жерці Будди.

На думку інших, предком скрипки був арабський "ребаб" (пізніше ребеб, ербеб, ребек) — дерев'яна чотирикутна рамка, обтягнута пергаменом. Його привезли в Еспанію у VIII ст. маври і вживали лише для акомпаньєменту.

В наслідок складного розвитку і взаємопливів кількох видів смичкових інструментів у різних народів постав найдосконаліший інструмент, який назвали "віоліно" (зменшувальне від італійського "віола"). Ця назва залишилася за скрипкою у світовій музичній літературі до цього часу.

Першу скрипку зроблено в XVI ст. в Італії. Винахідником її вважають Гаспара Дунфопругара з Болонії. Він створив інструмент, який звучав, як справжнє людське сопрано. Може тому його скрипку символічно прикрашає людська головка.

Наприкінці XIX ст. були знані п'ять скрипок Дунфопругара. Найстарішою вважають скрипку 1510 року, зроблену для Франциска I. На нижній деці зображена королівська корона з ініціалами короля. Замість завитка — чудово вирізблена голова співака. На нижній деці другої скрипки зображена "Богоматір з немовлям", очевидччики, роботи Леонардо да Вінчі. Завиток четвертої скрипки (1515 р.) — голова придворного блазня Триболе.

На п'ятій зробленій у 1517 році, замість завитка вирізблено голову самого Дунфопругара з загостреною борідкою і жабо навколо ший.

БУДЬМО ЗНАЙОМІ, УКРАЇНЦІ ВСІХ КОНТИНЕНТІВ!

Два роки тому Суспільна Опіка Союзу Українок Америки створила Осередок Листування між українцями, що живуть у різних країнах світу. Майже вся українська преса надрукувала тоді звернення, в якому подано інформації і практичні вказівки щодо такого листування. Тепер ми хочемо сказати, що той почин був успішний. Осередок одержав майже 400 листів з усіх країн українського поселення (16 різних країн), а один навіть з України. Найбільше листів надійшло з Південної Америки та Австралії, тобто з тих країн, які найдалі від основних скульптур українців. Це свідчить про те, що наші люди тягнуться до свого національного середовища. Ось як написав пан. З. з Австралії: "Не гаючи часу, gratulлюю Вам і Вашим співпрацівникам, що, нарешті, таке важливе бюро зорганізували для нас, українців розсіяним по цілому світі. Я цікавився кореспонденцією більше 20 років і старався навязати якісь зв'язки з нашими людьми, але мушу призначатись, що без успіху." Тепер пан З. листується з українцями з Америки та з родиною в Парагваю.

Не можна не відзначити того цікавого факту, що цим листуванням зацікавилися і діти шкільного віку, і старші люди, аж до 80-річних. А теми зацікавлення були найрізноманітніші. Молодь хотіла довідатися, як живуть, учаться тощо її однолітки в країнах свого поселення. Середношкільні та студенти високих шкіл цікавилися навчанням у школах, можливостями подорожування, а деякі хотіли обмінюватися поштовими значками. Деякі шукали партнерів для поважнішого знайомства з особами іншої статі. Одруженні, переважно матері, цікавилися проблемами виховання дітей у чужомовному середовищі. Жінки переважно ж збирають інформації про українське ужиткове мистецтво; про вишивки, кераміку, а також святочні обряди. Самітні старші люди листуються не тільки з людьми свого віку, а й з молодшими. Один фармер з Парагваю, батько великої родини, шукав також фармерської родини в інших країнах.

Як бачимо, наші початки в цій справі справді досить добри, хоча чимало членів ще чекають на відповідних кореспондентів. Тим то ми хочемо ще раз нагадати через нашу пресу про таку можливість взаємнення між українцями, розкиданими по всьому світі. Зацікавлених листуванням просимо звернутися на нижче подану адресу подаючи такі інформації: 1) імення і прізвище, 2) вік, 3) суспільне становище чи професія, 4) з ким хочете листуватися, 5) зацікавлення, 6) знання мов, 7) рік студій або кляса для середньошкільників.

Mrs. Anna Krawczuk
26 William Street
Maplewood, New Jersey 07040
U. S. A.

Анна Кравчук
Координаторка Осередку Листування

10-ТА ПЛЕНАРНА СЕСІЯ СЕКРЕТАРІАТУ СКВУ.

7-го лютого ц. р. о 9-й год. ранку в залі Сівей Готель, Торонто, о. д-р В. Кушнір, президент СКВУ, відкрив 10-ту пленарну сесію секретаріату СКВУ.

Понад 60 делегатів різних організацій з'їхались з різних частин світу, Європи, південної і північної Америки.

У президії були: митрополит Мстислав (Українська Православна Автокефальна Церква США і Європи), єпископ Ізidor Борецький (Українська Католицька Церква в Канаді), о. д-р В. Савчук (Українська Греко-Православна Церква в Канаді), сенатор П. Юзик та інші.

Президент СКВУ о. д-р В. Кушнір, зачитав порядок наради: 1. Поправки до протоколу СКВУ за 1975 р. 2. Звіт з діяльності президії секретаріату СКВУ за 1975 р. 3. Звіт контролальної комісії СКВУ за 1975 р. 4. Дискусії над звітами. 5. Відповідь членами президії секретаріату СКВУ на запити делегатів.

Голови секретаріату мінялися час від часу: о. д-р В. Кушнір, сенатор П. Юзик, п. Лисогір, п. Коваль, п. Костюк (Аргентина) та інші. Це свідчило про демократизм наради.

О. д-р В. Кушнір розповів про роботу СКВУ і зокрема про відвідини Леоніда Плюща в Парижі. Заступник президента п. Плавюк подав широку інформацію за пророблену роботу секретаріату СКВУ.

Нарада тривала два дні, були гострі дебати. Сенатор П. Юзик говорив про діяльність Комісії Прав Людини; обговорив з Централею КУК співпрацю КПЛ СКВУ з КПЛ КУК, виступав на конференції НАТО в Англії та Данії, де порушив справу політв'язнів в ССР, брав участь у конференції КПЛ КУК для устійнення співпраці з КПЛ СКВУ та спільної дії в Канаді. Зробив заходи про спільне оголошення з Міжнародною Амністією в канадській пресі у справі Л. Плюща та інших.

Молодий адвокат Андрій Самотюк розповів про працю бюро СКВУ при ООН по лінії дії комісії Прав Людини. П-н Спольський ознайомив з роботою ко-

мітету оборони В. Мороза. П-ні Стефанія Савчук розповіла про велику роботу організованого жіноцтва при СКВУ. П-н Коваль з Європи зазначив незадовільну співпрацю Європейської організації з членами секретаріату СКВУ. П-н Білинський (УКК, США) повідомив, що секретаріят не дотримується угоди між СКВУ і УКК-США. Після довгих дискусій вироблено компромісову угоду.

В обороні Віри та Церкви в Україні виступив проф. Б. Бочюрків. У своїй відпові "Заходи КПЛ СКВУ" п. Бочюрків написав про заборону в УРСР Католицької Церкви, але про заборону Української Православної Церкви ще в 20-тих роках і знищенню Москвою 34 православних єпископів не згадується, хоч у відповіді закликається всіх, у тому числі православних, висилати петиції до ОН, папи Римського тощо. О. д-р С. В. Савчук з Вінніпегу, митрополит Мстислав (США) скритикували таку однобічну роботу професора Б. Бочюркова, платного робітника при СКВУ. О. д-р С. В. Савчук сказав: "Вінходить, що католицька віра в СРСР заборонена, а православна на Україні не заборонена. Написано, що Москва знищила одного православного єпископа, а католицьких — 12, а де ж ще 33 православні єпископи, що їх не дописано в цих публікаціях. Вінходить, що православним українцям боронитись не потрібно, бо все гаразд."

Далі були поставлені питання про прийняття пляну праці та бюджету на 1976 р., статутові справи СКВУ, схвалення постанов, звернення для відзначення 50-річчя смерті сл. памяти Головного Отамана Симона Петлюри.

Ще до початку відкриття 10-ї сесії секретаріату СКВУ, у п'ятницю вечером і між обідніми перервами, окремі комісії секретаріату СКВУ працювали над плянами, щоб подати їх на обговорення делегатам. Зазначено, що велику роботу в Комісії Прав Людини провів молодий інженер Микола Мороз.

Слід зазначити, що студенти були незадоволені правильником статуту СКВУ. На сесії мали право голосувати лише члени секретаріату СКВУ, а члени і делегати уповноважені від різних організацій не мали права голосу. У цьому студенти мали рацію і їх слід підтримати. Треба змінити правильник статуту СКВУ, щоб всі члени і делегати, уповноважені від організацій, мали право голосу, а не лише члени секретаріату СКВУ.

Був прийнятий плян праці СКВУ на 1976 р., звіт комісії і бюджет на 1976 рік в сумі 80-100 тис. доларів.

У неділю 8-го лютого о 7-й год. вечора відбувся бенкет на честь делегатів СКВУ. Адвокат Андрій Самотюк прочитав доповідь про свою працю в бюро СКВУ при ООН. На бенкеті було понад 300 осіб. Промовляли о. д-р В. Кушнір, митрополит Мстислав, єпископ Ізidor Борецький, делегат з Аргентини п. Костюк, п. П. Плавюк та інші.

Загальний висновок цієї сесії СКВУ такий:

1. Усунути недотягнення, поручені не тільки членами а й делегатами СКВУ.
2. Секретаріят СКВУ провів велику корисну працю у 1975 р.
3. Президент о. д-р Кушнір і П. Плавюк (заступник президента) дотримуються демократичних правил закону.
4. Всім організаціям, які ще не вступили, слід вступити в члени СКВУ.
5. Не тільки бути членами СКВУ, але й фінансово допомагати.

Отже, щастя Вам Боже, шановні друзі із СКВУ. В. Л.

ЧИ ЗНАЄТЕ ВИ, ЩО...

...Перший у світі гідроплан сконструював румунський інженер Раду Стойка і 15 серпня 1925 року полетів на ньому. Крім того, Стойка — автор автосаней з пропелером, малого літака та інших повітряних апаратів.

...На лівому березі річки Муреш, у селі Крістешті, під час розкопок знайдено голову грецької богині Юнони, вирізьблену з алебастру. Цей твір стародавнього мистецтва знаходиться в Тиргумурському музеї.

...Споруджена 1450 року вежа Сурмачів у Медіаті є однією з десяти падаючих веж світу. На її шостому поверсі стоїть величезний годинник, який накручують щотижня.

ВІСТІ ЗВІДУСІЛЬ**ПЛЮЩ У США І КАНАДІ**

На запрошення СКВУ та американських і канадійських організацій Леонід Плющ, недавно випущений урядом ССР, відвідав головніші міста США і Канади.

До Нью-Йорку Плющ з родиною прибув 21 березня, 23 березня він мав зустріч з українською громадою, 25-го — з пресовими кореспондентами та виступав на телевізійній програмі. 27 березня — на зібранні, де промовляли визначні американські діячі, 31 березня виступав перед Конгресовим Комітетом у Вашингтоні. Потім зустрічався з американцями-соціалістами.

У неділю 4 квітня Плющі прибули до Торонто і виступали на кількадцятичному зібранні українців, організованому відділом КУК. Після зібрання гість зустрівся з українською пресою. Наступного дня був на пресовій конференції в Гаят Рідженсі готелі.

З Торонто Плющ побував в Оттаві, де мав зустріч з парламентаристами й іншими провідними особами, а потім поїхав до Монреалю. Ці зустрічі улаштовував відділ КУК.

10 квітня родина Плющів повернулася до Паризу.

СТРОКАТА І СВІТЛИЧНА НА ВОЛІ

Ніна Строката-Караванська, засуджена 1971 р. на 4 роки ув'язнення, та Надія Світлична, зарештована 1972 р. і засуджена на 4 роки ув'язнення, вийшли на волю, відбувши свої вироки.

Російська письменниця Наталія Горбаневская, яка 18 грудня 1975 р. зустріла Ніну Строкату-Караванську в Москві, так розповідає про неї:

"Ледве чи можна пізнати Ніну. Таборові роки важко позначилися на її фізичному стані. Вона жахливо худа, вкрай виснажена, але сповнена енергії та бадьорості. Невідомо, які в неї пляни. Мабуть, тимчасово житиме в околиці Москви."

ВИРОК ОКСАНІ ПОПОВИЧ

Гельсінкі (УІС "Смолоскип"). Сюди дісталися інформації про суд над Оксаною Попович з Івано-Франківська, який у лютому 1975 року засудив її до 8 років концтаборів і 5 років заслання. (З іншого джерела наспіла вістка, що її засудили на 5 років ув'язнення і 5 років заслання). Суд закидав їй антисовєтську діяльність та розповсюдження "Самвидаву".

ту в Римі. Збірка включає оригінальні українські тексти і переклади на англійську мову 26-ох поезій, п'ятьох оповідань і щоденника В. Симоненка.

ДЕ КАРАЮТЬСЯ УКРАЇНЦІ?

Українці відбувають свої кари у Мордовії, Сибіру, Уралі. Москвалі не хочуть, щоб українці відбували свої судові вироки в Україні.

**

Гельсінкі (УІС "Смолоскип"). З України дістався сюди новий самвидавний документ про переслідування однієї української баптистської родини, яка складається з шістнадцяти осіб — батьків і чотирнадцяти дітей.

Баптистський пресвітер Володимир Павлович Хайло з містечка Красний Луч на Ворошиловградщині, описує переслідування і жорстоку поведінку міліції і органів КГБ з його родиною.

Цей документ скоро появиться окремою брошурою у В-ві "Смолоскип".

Комітет Оборони Валентина Мороза інформує, що близько 80 американських конгресменів і сенаторів згодилися підтримати акцію звільнення В. Мороза. Резолюцію в цій справі виготовили конгресмени Кач і Фенвік, до заходів прилучилися представники Міжнародної Амнестії. Резолюція вимагає, щоб уряд США висловив своє побажання урядові ССР, щоб він дозволив В. Морозу виїхати до Америки на запрошення Гарвардського університету викладати історію в новому академічному році. Звільнення Л. Плюща додало енергії і надії ініціаторам цих заходів.

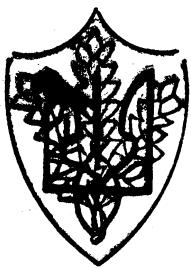
Як подає англійська й німецька преса, французькі комуністичні кола ставляться з резервою до Л. Плюща і його розкриття советської дійсності. Орган французької компартії "Юманіте" висловив сумніви до твердження Л. Плюща про переслідування дисидентів в ССР, а секретар компартії Марше закинув йому, що він своїми виступами вініс заколот в ряди партії.

ЗБІРКА ТВОРІВ В. СИМОНЕНКА

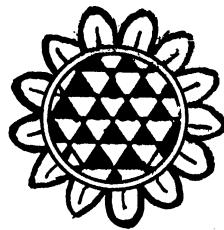
Джерзі Сіті. "Гранітні обеліски" — це назва 144-сторінкової збірки вибраних творів поета-шестидесятника Василя Симоненка, яка вже з кінцем цього року зможе зустрітися з читачами в кінці квітня у в-ві "Свобода" в українському оригіналі та в англійському перекладі Андрія Чировського, студента Українського Католицького Університета.

СОВЕТСЬКІ ШПИГУНИ В КАНАДІ

Отто Елінек, федеральний депутат прогресивно-консервативної партії в Торонто, заявив у парламенті, що в Оттаві працює в советському посольстві 20 співробітників КГБ. Між ними є майор КГБ Владімір Васильєв, заступник літунського аташе, якого в 1963 р. "видворено" з Лівану за намагання вкрасти джетовий літак "Міраж". Другого секретаря консульських справ Владіміра Вебера вигнано з Англії. Тепер вони в Канаді. Агенти розвідувальних органів ССР замасковані в дипломатичних представництвах під різними фальшивими вівісками. Дискусія про шпигунську діяльність агентів КГБ і РУ з кульоарів федерального парламенту в Оттаві вийшла на сторінки канадської преси.

СТОРІНКА ЮНОГО ОДУМУ

Вербна Неділя

Олена ЛЯТУРИНСЬКА

Неділя за тиждень перед Великоднем називається "Вербною", "шутковою" або "квітною". А весь тиждень, перед цією неділею — "вербним".

Цей тиждень постав, як пам'ятка про в'їзд Ісуса Христа до Єрусалиму перед своїм розп'яттям. Там вітало Його багато людей з пальмовим листям в руках, яким устеляло Йому дорогу. В Україні перша розвивається верба, і ми нею вітаємо прихід великого свята Воскресіння Христа.

У Вербну неділю, ще з ранку, привозять вербове гілля. На богослуження сходяться старі й малі, бо "гріх не піти до церкви, як святити вербу". Після відправи священик кропить свячену водою вербове гілля і люди беруть собі по гілочці чи більше. Діти поспішають дістати вербу і проковтнути кілька "котиків" (цвіт верби) "щоб горло не боліло".

Вітаючись, люди злегка б'ють один одного по плечах промовляючи:

Не я б'ю — верба б'є,
За тиждень Великденъ,
Недалечко червоне яечко!

Молоді хлопці й дівчата по дорозі додому билися свячену вербою промовляючи:

Будь великий, як верба,
І здоровий, як вода,
А багатий, як земля!

Наш народ дуже шанував свячену вербу. "Гріх викидати свячену вербу". Тому господарі садили її коло хати, на городі або в полі край дороги, "щоб росла Богові на славу, а людям на вжиток". Дрібніші гілочки верби ставили під образами, а коли вони засихали, спалювали, бо "гріх ногами топтати свячену вербу".

Люди вважали, що свячена верба має чарівну силу. Коли вперше на весні виганяли худобу на пасовиско, то конче свячену вербою, "щоб нечість не чіплялася до тварин". Навіть склали свячену вербу на двір, "щоб град спинити".

КОНВАЛІЇ

По сережки конвалій
підем далі, підем далі.
Від струмочка-цокоточка,
із лужочки-пахіточка,
до ліщинки, до гущинки,
далі, далі!

Десь у сховці, у дібровці,
ті сережечки у змовці,
під дубочком-молодочком,
під листочком-зеленочком,
на кружалі, на кивалі,
далі, далі!

ТИЛИНКА

Все було так зимно, біло,
і дивитись не хотілось.
Дивувалася билинка:
що і сонце не пригріло,
як не впало і не сіло
жайворонок затилинкав.

І говорить, і говорить:
— Вже весна, весна надворі!.. —
Тут прокинулась билинка
з-під зимна, з-попід змори:
— Справді, вже клекоче в зворі!
Ах, ця чарівна тилинка!

Звичай святити вербу дуже старий — уже в "Ізборнику" (1073 рік) згадується "празник вербовий". Згадує про вербу і Данило Паломник (1095-1108), який ходив у Єрусалим і бачив там "дерева багато на берегах Йордану, подібного на вербу". Це були пальми.

Вербу, переважно кору її, вживають у народній медицині. Нею лікують головний біль, пропасницю, ревматизм, шлункові хвороби, золотуху, присипають рані.

Перед збіркою
Гурток "Тигри"

Виховник
О. Гончаренко

Крилаті слова

ДОБРІ ОЧІ

На нашому кутку був хлопець Архип. З ним нам не веліли товарищувати, бо він був злодійкуватий дуже і брехливий.

Пішов той Архип до своєї бабусі — кликати в гості, а бабусі вдома нема. Він тоді знайшов ключа, одімкнув комору, нагибав у скрині глечик із медом і впорав його мало не ввесь. На другий день бабуся зустріла його на вулиці та й питає:

— Нащо ти, Архипе, виїв мій мед?

— Йй-богу, я не їв! Йй-богу, я не їв! — божиться Архип, а в самого очі так і бігають то сюди, то туди.

— Хоч би ж ти не божився вже даром, — каже йому бабуся, — дивись, он у тебе й досі рукава в меду.

Архип зирк: справді рукава його вімазані медом. Нема вже чого йому казати, то він стоїть мовчки та тільки очима лупає.

— Оце й не сором тобі у вічі мені дивитися? — соромить його бабуся.

А старий Кутувенко саме городив лісу коло свого двору, чує та й каже:

— Добрі очі все перелупають.

Побіг після того Архип на майдан, знайшов хлопців, хвалиться:

— От у мене очі, так очі. Все перелупають! Хлопці почувши теє, та в регіт:

— Тож на злодія тільки кажуть так, дурний ти. То ж так із злодія сміються.

С. Васильченко

НАРОДНЯ МУДРІСТЬ

Життя не має ціни, а воля дорожча за життя.

Хоч плач і не втирайся, а в тугу не вдавайся.

Буде й на нашій вулиці свято.

Не святі горшки ліплять, а прості люди.

Не тим хороша, що чорнобрива, а тим, що діло робить.

Не сокира теше, а чоловік.

Не краса красить, а розум.

Людей питай, а свій розум май.

Вік живи — вік учись.

Сміливого й куля не бере.

Загадки:

1. Летіла тетеря не вчора — тепера,
Впала в лободу, шукаю не знайду.
2. По морі, по морі золота тарілка плаває.
3. Довго нема мене — все в'яне,
А як прийду — знов оживає.
4. Вийшла звідкись гарна дівка,
На ній стрічка семицвітка;
А де з річки воду брала,
Там коромисло зламала.
5. Живе з лісі, хижий, дикий,
Душить кури та індикі.

Розгадка загадок у ч. 243 "М. У.":

1. Вода. 2. Мороз. 3. Дощ. 4. Веселка. 5. Ранок.

**СТАВАЙТЕ УДІЛОВЦЯМИ ОДУМІВСЬКОЇ ОСЕЛІ
“УКРАЇНА”**

**ОСЕЛЯ ЗНАХОДИТЬСЯ В МІСТЕЧКУ ДОРЧЕСТЕР, ОНТ., БІЛЯ
МІСТА ЛОНДОН, 1/4 МИЛІ ВІД СИТІ ЛІМІТ.**

Це — 110 акрів прекрасно розташованої фарми.

ЗА ІНФОРМАЦІЯМИ ПРОСИМО ЗВЕРТАТИСЯ:

Лондон: М. Співак	519-652-3177	Гамільтон: М. Ситник	416-527-6327
Торонто: І. Данильченко	416-274-2249	Ст. Кетерінс:	
" В. Тимошенко	416-742-3385	С. Захарчинський	416-934-6040
Ошава: Ю. Лисик	416-728-2256	Детройт, США: М. Смік	313-273-7726

або пишіть на адресу:

КУРСИ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА КУЛЬТУРИ

Вже третій рік існують курси української мови та культури на Університеті Йорк. Курси були започатковані в 1973 році з ініціативи Українського Студентського Клубу при цьому університеті. На курсах викладала мгр. Романа Багрій-Пікулик, яка за три роки поширила курси від одного до чотирьох. Також значно збільшилася кількість студентів на цих курсах.

На перших двох курсах викладається українська мова та граматика: Юкрейніен 041 є для початківців, які цілком не знають мови, Юкрейніен 141 є для тих, які мають певну підготовку.

На других двох курсах розглядається розвиток української культури, літератури та історії. Юкрайнісн 241 викладається українською мовою, а Юкрайніен 250 викладається англійською мовою. На курсі, який викладається українською мовою, відбувається перевірка мови та граматики.

В цьому році Торонтонський Відділ Комітету Українців Канади проголосив стипендію для найкращого учня (учениці) на українських курсах при цьому університеті. Завдяки старанням Провінційної Ради та Торонтонського Відділу КУК, декан факультету артс зобов'язався поширити українські курси, щоб можна було одержати Б.А. із спеціалізацією в українознавстві. Студенти, які вступлять на факультет освіти (Факулті ов Еджукейшен), зможуть за два роки одержувати диплом із спеціалізацією в українознавстві і бути акредитованими учителями української мови в державних школах.

Заохочуємо всіх українських студентів, які цього року кінчають середню школу, зголосуватися на Університет Йорк та вступати на українські курси.

За інформаціями звертатися до: Бюро СУСК на тел. (416) 967-0640 або до мгс. Романі Пікулик, на тел. 667-2574 (в будні дні) або 769-0529.

Увага!

Увага!

ВИЙШЛА ЗБІРКА ПОЕЗІЙ

МИХАЙЛА СИТНИКА

ЦВІТ ПАПОРОТИ

Крім поезій, до збірки входять: стаття про творчість поета М. Вірного і бібліографія творів поета, складена інж. І. Лучковим.

Ціна книжки у твердій обкладинці \$6.50, у звичайній — \$5.00.

Замовлення з належною сумою слати на адресу:

Mr. V. PEDENKO
18 Henderson Ave.
Thornhill, Ont., Canada
L3T 2C0

N. - J. SPIVAK LTD.

R. R. 1,

LONDON, ONTARIO

(Pre-mix concrete)

КРЕДИТОВИЙ СОЮЗ

- Платить за різні щадничі пляні **7²⁵ - 10%**
- Дає малі і великі, особисті і моргеджові позички, в міру можливостей
- Має життєву асекурацію на заощадження до \$ 2.000 на позички до \$10.000 після вимог КЮНИ
- Має чеки особисті і для подорожуючих
- Приймає оплати за газ, електрику, телефон і воду
- Дає різні фінансові поради
- Дає паспортові гарантії
- Дає добру, точну, чесну і вчасну обслугу
- Дає добре кредитові звіти
- 24 роки на службі Рідного Народу
- Вступайте в члени ще ніж Вам треба позички, малої чи великої.
- Позичайте на дотіні сплати і низькі відсотки.

SO-USE CREDIT UNION LTD.

406 Bathurst St.
Toronto, Ont. M5T 2S6
Tel.: 363-3994

Branch Office:

3338 Lake Shore Blvd. W.
Long Branch, Ont.

ГУМОР

**

Учитель докоряє учнів:

— Чому це твій зошит з хемії такий брудний та пошарпаний, що й дивиться на нього гайдко?

— Е, — каже учень, — так у ньому ж відбуваються хемічні реакції.

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД "МОЛОДОЇ УКРАЇНИ" ЖЕРТВУВАЛИ:

З вечора-несподіванки, друзів п-ва Бойко, Торонто, Канада. Передала пані Савранчук	25.00
Скоп Олексій, Ля Меса, Каліфорн., США	20.00
З поминального обіду в другу річницю смерти св. п. Євфросинії Якови- щенко, Торонто, Канада	10.00
Подубинський Василь, Міямі, Флоріда, США	5.00
Дончук Лариса, Філадель- фія, США	4.00
Таборовська Євгенія, Торонто, Канада	4.00
Сеник Михайло, Ошава, Канада	4.00
Саранча Анастасія, Лін- брюк, Н.Й., США	3.00
Олексій Юрій, Стерлінг Гейтс, Міч., США	2.00
Ліщина Едвард, Сант Пітерс- бург, Каліф., США	2.00
Шевченко Г., Клієрв'ю, Австралія, австралійських	4.00
Моргун Микола, Мейпл- вуд, Нью Джерзі, США	2.00

НОВИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ ПРИЄДНАЛИ:

Пономаренко Василь, Клівланд, США	1
Доценко Іван, Канмор, Н.Й., США	1
Ліщина Леонід, Іслінгтон, Канада	1
Бондаренко А., Лондон, Англія	1

Жертводавцям і прихильникам "М. У." сердечна подяка!

Ред. й адмін. "М. У."

Прийшла Оленка з дитячого садка та їй хвалиться:

— Мамо, а нам сьогодні дядько розповідав дуже смішну казку. Він так сміявся, що мені аж жаль його стало.

**

Адвокат до клієнта, якого виправдали:

— Чи задоволений пан моїм захистом?

— Так, але коли б я знав, що невинний, то не запрошуваю би пана адвоката.

**

Мати до сина, який повернувся зі школи:

— Чи навчився чого нового, синку?

— Аякже! Навчився шепотіти підказки, не розтулюючи вуст!

**

— Моя дружина тільки й знає, що говорить про свого колишнього чоловіка...

— А моя — про майбутнього!

**

Лікар до пацієнта:

— Вибачте, але я не можу зараз встановити точну діагнозу. Мабуть, винна в тому горілка.

— Нічого, нічого... Я прийду іншим разом, коли ви будете тверезий.

**

— І чого ти смієшся, Іванку? Я нічого смішного не бачу.

— Та ви й не можете бачити, бо сидите на моєму сніданку з повидлом.

**

Мати сварить сина за те, що десь бігав між дітьми і набрався грипи.

— Ні, мамо, — ви ж мене зачинили в хаті, і я нікуди з дому не ходив. Я тільки говорив по телефону з Олегом, а він казав, що лежить хворий... Мабуть, я в нього і набрався грипи.

**

Дав майстер учніві направити кілька пар чобіт. А згодом питася:

— Яку пару уже направляєш? Учень зміркував, що довго вовтузиться, і відповів: — Та вже другу.

— А покажи-но першу.

— Першу буду направляти, коли закінчу другу.

**

На прогулянці чоловік швидко каже дружині:

— Ховаймося, бо назустріч іде пан Ковальський, якому я заборгував чимало грошей...

— То заскочимо до цієї крамниці...

— Е, ні, краще вже зустрітися з Ковальським!

**

— Чому ти відтягаєш з одруженням?

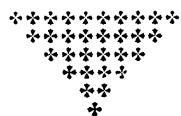
— У такій справі гріх легковажити: треба заощадити гроші і на шлюб, і на дітей, і на розлучення.

в США і Канада
Ціна 60 центів

If not delivered please return to:

МОЛОДА УКРАЇНА

Box 40, Postal Station "M"
TORONTO, ONT., CANADA
M6S 4T2

Concrete Forming London Ltd.

LONDON, ONTARIO

(Foundations and floors.)

АРКА ЗАХІД

2282 Bloor Street West
Toronto 9, Ontario
Tel.: 762-8751

В нас можна набути книжки українські часописи та журнали, пластиліни, другарські машинки, різьбу та кераміку, полотна, нитки і вишивки.

Маємо великий вибір дарунків на різніоказі.

Просимо ласкаво нас відвідати!

УКРАЇНСЬКА ФІРМА
ОПАЛОВОЇ ОЛИВИ

ALASKA Fuel Ltd.

83 SIX POINT ROAD
TORONTO, ONT.
M8Z 2X3

24-годинна скора і солідна
обслуга!

Чищення і naprawа форнесів
безплатна.

Телефонуйте вдень і вночі

Tel.: 231-2281
231-2282

Обслуга гарантована!

ДОВІРНІГ, ФАХОВО
ПРИГОТОВАННІЙ

О Б І Д

З ПОВНОЮ ОБСЛУГОЮ,
ДЛЯ ВЕСІЛЬ, БЕНКЕТІВ
та інших прийнятті

JOE'S CATERING

WEDDINGS, SHOWERS,
BANQUETS
and OTHER RECEPTIONS

THE BEST TREAT
and SERVICE

Call 706-7471
J. WASIUK

Е. ДУМИН

пропонує

ВЕЛИКИЙ ВИБІР

чоловічих, студентських
і хлоп'ячих костюмів

НА ВЕСНЯНИЙ СЕЗОН

як також різних фасонів
і кольорів
СОРОЧКИ.

550 QUEEN STREET WEST

Toronto, Ontario

Tel.: 364-4726

ROCHESTER FURNITURE CO. LTD.

WAREHOUSE STORE

Великий вибір хатніх меблів:

вітальні, спальні, їдальні,
холодильники, пральні
машини, електричні і
газові печі, телеві-
зори, радіо.

423 COLLEGE STREET

Toronto, Ontario

Tel.: 364-1434